

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslanje, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Naroda“ Tiskarna „Knaflcova“ Knaflcova ulica št. 5, pritrjeno. — Telefon št. 334.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:

celoletno napre, plačan . . . K 300—
polletno 150—
3 mesečno 75—
1 25—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 480—
polletno 240—
3 mesečno 120—
1 40—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Vsamezna številka velja K 120

Poština plačana v gotovini.

Naša molitev.

Na našo javnost prihajajo apleti, naj pomaga Istranom. Toda preko nje gre glas obupno zatiranega naroda. In vendar je trpljenje v Istri tako strahotno, da je vsak opis le slaboten poizkus. Le tisti ki sam doživlja grozote tam preko le tisti more vsaj deloma opisati vse. In zato prepuščamo besede Pučkemu Prijatelju in priobčujemo njegov divno lepi uvodnik, ki se glasi:

»V Italiji je zlo. Ljudje istega rodu in jezika se neprenehoma koljejo med seboj. Danes v enem mestu, jutri v drugem — kri teče, črn dim se vije; tu kriki ranjenih, tam zdihi preganjanih, povsod pa jok in škripanje zob. Kakor da je vso italijansko zemljo pritisnilo strašno prokletstvo.

Preprosto ljudstvo, iz čegar ust govori često sam Bog, pravi, da je to v resnici prokletstvo. Prokletstvo za silne muke in trpljenje, ki so jih morali pretrpeti v teh treh letih naši nesrečni ljudje, osobito pri nas v Istri. Mnogo zla, mnogo krivic je storjenih v zadnjem času našemu narodu. Vse to je kričalo v nebo po maščevanju, in Bog je v svoji neizmerni pravičnosti poslal kazeno na deželo onih, ki so se tako silno ogrešili.

Kakor roj kobilic so se razlili po naši zemlji »maščevalci«, da maščujejo — kaj? Našo miroljubnost, ker nikdar nismo nikogar izživali! Naše poštenje, ker nikdar nismo nikomur prizadejali zla! Našo poslušnost napram zakonom države, ker smo vedno dajali državi kar je njenega, kar je zahtevala od nas. In odmevale so naše tihe in mirne vasi od divjega krika, od sproženih strelav in od treska smrtonosnih bomb; vplamtele so strehe naših domov, kakor da so se povrtili v vsej strahoti, ko so barbarske horde azijskih divjakov plenile in divjale po tej zemlji. Vsi zapori in vse ječe so se napolnile z našimi nekrivimi ljudmi, tepenimi s težkimi palicami in volovskimi žilami do krvi, sredi belega dne pa je bil zaustavljen naš človek in ni se premaknil: toda pal je strel in zgrudil se je mrtev!

Sedaj hočejo Italijani državljanski mir in razorožitev nemirnih. Toda samo med njimi in samo zanje. Za našo varnost se ne menijo nihče!

Mi smo prepuščeni na milost in nemilost onim, ki so si postavili kot svojo nalogo, da zgrade na naših grobovih svojo veličino.

Zato je njim mir potreben nam pa ubijajoči nemir in neredi: zato je njim potreben zakon, nam pa vsaka brezzakonitost in težke zmešnjave. In ni med njimi človeka, ki bi nastopil za našo obrambo za naše varstvo. Mi ostanemo prepuščeni sebi in usodi!

Ko se je v zadnjem času vedno bolj in bolj raznesla državljanska vojna, se je zganil celo sam svet oče papež in poizkusil, da tudi on s svoje strani pomiri duhove. Stavil je kratko molitvico, ki bi jo naj njegovi italijanski bratje molili k Bogu, da da nesrečni zemlji potreben mir. Samo želimo, naj prinese ta milosrdni poizkus svetega očeta najlepše plodove in bi samo pripomnili, da nam je nad vse žal, da ne moremo moliti te molitvice mi, ki gotovo stokrat bolj potrebujemo miru kot Italijani.

Prepričani smo, da je sveti oče znal za vse trpljenje in muke našega naroda. Na svoje oči je vide starega škofa, ki so ga na sleparski način odvedli iz njegove škofije in mu z mukami izgnanstva pospešili smrt. Vedel je tudi za one naše nedolžne devotke, ki so jih vrgli v smradljive ječe in jih prisilili, da več kot mesec dni dihaajo smradljivi zrak. Vedel je tudi za drugo našo trpljenje, slišal je, kako nam požigajo hiše, ubijajo brate, preganjajo duhovnike in kako udirajo v cerkve!

Vse to je vedel in ni pregovoril. Sedaj pa je pregovoril.

Mi to razumemo. Razumemo njegovo grozo, da se »ljudje ene in iste rodbine preganjajo in ubijajo zaslepljeni od strankarske strasti«. Mi razumemo njegovo bol, da Italija dežela »che e stata culla di ogni gentilezza, sia per divenire un campo cruceante di lotte civili« (ki je bila zibel vse plemenitosti, postala krvavo polje za državljanske boje). Mi razumemo njegov vzklik Bogu, da se »zopet vzljubijo oni, ki niso neprijatelji, ampak rojeni bratje« in da »polože orožje, da morejo v skupnem sladkem jeziku ponoviti molitev Oče naš...«. Mi vse to razumemo, toda ta molitev se ne tiče nas, ona ni za nas

In vendar čutimo tudi mi v težkih dnevih potrebo molitve in zato se i mi v naših pretežkih prilikah obračamo h Kristusu in molimo takole k njemu:

Naša molitev.

Jezus, Bog — naš Odrešenik! Kakor v davnih časih Prorok, tako danes tudi mi kličemo k Tebi, o Gospod:

Poglej, o Gospod, našo muko! Neprijatelj sega po vseh nam dragih stvarih. Vežejo nam korake, da ne moremo hoditi po naših ulicah. Na vrat so nam dali jarem in gonijo nas; izmučeni nimamo počitka. Starcev ni na vratih, ni mladeniča pri petju. Nobene radosti ni za naše srce, z naše glave pada venec postali smo sirote brez očeta in matere. Od nas odtrgavajo griljaj in nas gonijo od domačega ognjišča — nikogar pa ni, da bi nam pomagal!

Poglej, o Gospod, in vidi naš strahoto in usmili se nas! Hiše nam požigajo in rušijo; gladni in goli se moramo prebijati čez dno in strni in nikogar ni, ki bi nas utešil. Okrepi nas Ti, Gospod in Bog naš!

Razgnali so nam duhovnike. Tvoje verne sluga; razgnali so pastirje, da razprše preplašeno čedo Gospoda, obvari nas! Oskrunili so nam cerkve in s silo izgnali iz njih našo staro narodno besedo!

Ti pa, o Gospod, nisi govoril svoj divni »Oče naš« nebeskemu Očetu v jeziku rimskih samodržcev, temveč si svojo vzvišeno molitev izrekel hebrejski, ker to je bil jezik Tvoje nebeske Matere.

Tudi mi hočemo slaviti Tebe o naš Jezus, v sladkem jeziku naše majke, ker nočemo, da bi nam bila pesem v tvojo slavo samo mrtva igra naših usten, temveč da bo živa in glasna himna naših navdušenih src.

Jezik naše mile matere nam je najslajši in najlepši jezik na svetu, kakor nam je tudi najdražja in najmilejša zemlja, na kateri smo se rodili in na kateri biva narod naše krvi in našega jezika.

Da nam ohraniš deco in hišo našo!

In da nam daš doživeti, da bomo mogli v svojem rodnom jeziku slaviti in hvaliti Tebe

na vse vekov — Amen!

— — —

Naš kralj Aleksander.

Aleksander Petrovič Karadjordjević je bil rojen dne 4. decembra 1888. l. na Cetinju. Mati mu je bila knežinja Zorka, hči črnogorskega kneza in kasnejše kraljice-pesnika Nikole. Prvi in najboljši učitelj mu je bil oče. Še doček je stopil s svojim starejšim bratom Djordjem (Jurjem) v dvorjanstvo ruskega carja Nikole II. ter se je učil plemiških vednosti, zlasti lepega vedenja, jahanja, borjenja, plesa, raznih jezikov i. dr. Ko sta se vrnila z bratom zopet v švicarsko Zenevo, sta se posvetila sistematskim študijam, hkratu pa sta gojila razne sporte. Vedno v družbi očeta kneza Petra, sta se poglabljala v srbsko, balkansko in obče jugoslovensko vprašanje, ki se je pretresalo v očetovski hiši vedno znova in z očetom je potovali opetovano v Pariz in druga mesta. Tako mu je oče razširjal duševno obzorje, nkrat pa v vcepilaj demokratska in jugoslovenska načela. Srbija in srbski narod, spomini na deda Karadjordja, svoboda, pravičnost, kultura, srd na Osmane in Germane ter žalost nad nesrečnim vladanjem moralno propadlih Obrenovićev: to so bili predmeti, okoli katerih se je sukal vsak razgovor v očetovski hiši.

Ko sta leta 1903. poginila degenirane kralj Aleksander Obrenović in njegova perversna žena Draga, je Narodna skupština v Beogradu sklenila v imenu celokupnega srbskega naroda, pozvati na Karadjordjev prestol Petra Karadjordjevića, vnuka prvega srbskega osvoboditelja. In l. 1904. ob slavnostih kronanju je se tedanji šele 15letni princ Aleksander v slavnostnem sprevodu za očetom in bratom, ki sta jezдила, vozil v dvorski kočiji ob strani sestrice princeze Jelene. Brat Djordje je bil prestolonaslednik, Aleksander pa je po sebi živel tiho ter se posvečal študijam in bojnim vajam.

V času nasilne aneksije Bosne in Hercegovine, leta 1909, ko je vsa Srbija vrela od ogorčenja nad postopanjem Avstro-Ogrske, pa je prestolonaslednik Djordje postal žrtve grdih spletk. Zaradi ljubezni miru, ki ga je Srbija takrat še absolutno potrebovala, se je prestolonaslednik Djordje na korist mirnejšemu bratu Aleksandru odpovedal vsem pravicam do prestola.

Ostudno so takrat lagali vsi Srbi sovražni listi, lagali in pretiravali so, ker je princ Djordje v svoji kolečni temperamentnosti ravnar tako, kakor postopa vsak zdrav in vročkrven mladenič rodoljub. A na željo očetovo in zahtevo vladno se je princ Djordje žrtvoval Srbiji in je živel posledje le srbski vojski ali pa v inozemstvu. Kot Karadjordjević je ostal mož be-seda.

Novi prestolonaslednik Aleksander, resen, miren in vtrajen mladenič, si je takoj osvojil srca državljani in še posebej vojske, med katero je živel najrajši. Z nepričakovano vneto in sposobnostjo se je poglobil v vojaški poklic ter po vsej zaslugi naglo napredoval. Njegov avanzma pa ni bil tak kakršnen je bil običajen na evropskih germanskih dvorih; vsak višji čin si je moral trdo in resnično zaslužiti, stoječ in delač v polkovnih vrstah.

Ko se je v jeseni leta 1912 vnela prva balkanska vojna, ki so jo začeli Srbi v zvezi z ostalimi balkanskimi državami proti Turčiji, je kraljević Aleksander že od veljavale glavnemu delu srbske armade. In dne 10. in 11. oktobra je vnela najbolj krvava bitka: bitka kumanovska. Pri Ristovcu je prekoračila kraljevićeva srbska vojska, okoli 75.000 mož, takratno mejo, da krene preko kumanovske ravni proti Skoplju. Drugi del srbske vojske, okoli 45.000 mož, je vodil general Stepan Stepanović preko Bolgarije od Čustendila proti Krivi Palanki in Kratovu. Obe vojski sta pričakovale turško armado pod poveljstvom paše Zekija šele na Ovcjem polju. Toda paša Zeki je bil z 80.000 možmi prodiral se de Kumanova; pridružil se mu je vrhutega še okoli 14.000 Arnavtov. Tako se je razvnela bitka za Srbe povsem nepričakovano in prvega dne ne prav ugodno. Toda 11. oktobra je srbsko topništvo odločilo zmago, in izmed Turkov in Arnavtov ni ostalo niti 15.000 mož. Ostali so padli ali utekli. Pri Kumanovu je zadela Turke ista usoda, ki je zadela Srbe na Kosovem. In kraljević Aleksander je s svojo vojsko, ki je prodirala kakor na krilih, v družbi odličnih generalov doprinal pravzeto čudeže. Srbska vojska ni izgubila niti eno bit-

O. Šest:

Gledališke promenade.

Ko so pred leti ob velikonočnem času zaropotali po zvonikih raglje, so se zaprla v Ljubljani vrata gledališča. Nastale so počitnice. Dolge počitnice. Nezaželjene počitnice. Počitnice, v katerih nismo vedeli, kdaj se bodo končale. In v teh dolgih počitnicah smo odhajali na gledališke promenade. Bile so različne: v večji družbi po domačih krajih — turneje, in pa soli, kvečjemu dueti, po velikih mestih, pod tujimi cesarji. Prve so imele socialen pomen za igralce, druge zgolj študijski, morda malo eksotičen, oseben za posameznika.

Torej o Veliki noči so se zaprla vrata gledališča na negotov čas, po velikih mestih pa so igrali do julija. Danes, po tolikih in tolikih letih, po tolikih in tolikih elementarnih ispremembah so potrebe Ljubljane po gledališču narastle za par mesecev. — Končujemo tam, kjer so končevali prej — v velikih mestih, v juniju — juliju, — v velikih mestih pa dandanes sploh ne končujejo. Kolo dela se vrti tam brez prestanka, brez oddiha, perpetuum mobile — znamenje naše dobe, velikih potreb in težkega socialnega položaja gledaliških institutov x velikem mestu.

Da, prav velika gledališča imajo počitnice. Kratke. Samo toliko, da se miši ohočijeje... da se izsrka z električno sesalko prah, ki so ga nosili umetnosti željni... da pošljejo »zvezde«, »stebri« fotografije iz tujih dežel, z raznih obal, z vršičev gora časopisom, ki morajo izhajati celo v pasjih dneh. — Pred leti so bile gledališke promenade zvezane le s skromno svoto denarja. Danes pa zavzame obenem prav imenitne besede: banka, valuta, carina, vojaška komanda in beseda vseh besed: pasport — ali zbirka autogramov. S to zbirko se pride in jenja vsaka promenade... Autogrami stanejo mnogo denarja in kar je hujske, izgube po gotovem času svojo vrednost... V moji zbirki so podpisani gotovo zelo dostojni ljudje, ljudje s pravico na pokojnino, — ampak kaj bi z njo... Da, imam podpis Carusa...!

Mimogrede, kraljeve promenade po Celovcu.

Celovec je pred vojno zalagal nemški kočček Ljubljane z gledališko umetnostjo. Turbina v Celovcu je pod rutiniranim očesom ravnatelja Rochéa gnala Ljubljano, Celje... In kakor je hodila nemška provincijalna gledališka umetnost vedno že preiskušena, že izhojena pota, tako jih vodi še danes. Utegnil sem si ogledati Romain Hollandovo dramo »Prišel bo čas«.

Drama človekoljubja, drama, ki jo je Roland poklonil narodom s sledečim motto: »Ta drama ne obtožuje enega edinega naroda, temveč Evropo. Poklanjam jo civilizaciji...«. Celovčani niso vedeli, da je ta drama tudi njihova lastna drama in so dajali duška sovražstvu napram Angležem... Nati-hem: napram ententi... napram vsemu, kar ni nemško. Roland je mislil drugače — g. Roché, ki nosi še vedno oberštajerski klobuk, in ki je prav pri-jazen gospod, pa je imel polno hišo... Še drug večer sem bil v Celovcu — v gledališču... sem čakal na vlak... in videl sem novost »Der Pusta-Kavali-er«. Rdeči fraki, cilindri in paprika, paprika, paprika — golaž opereta...! V gledališču veselje... aplavzi... Šopki... Konec in hvala bogu!

In postavil sem svoj šoter na Dunaju...

Vzlie bedi ima Dunaj še vedno dobra gledališča. Vzlie krizam — vzlie teaterskim škandalom, vzlie štrajkom. Torej vse, kar je v Ljubljani, je tudi na Dunaju in najbrže že povsod. Na človeka vpliva to pomirljivo, če sliši, da je bolgarski poslanik pisal pismo v Burgtheater, v katerem želi, da se predstave Shawovi »Heldens« prenehajo... V pisarni Burgtheatra sveda, zvečer v schönbrunnskem gledališču škandal: Bolgari demonstrirajo. Policija, V garderobah študentom ne izro-

če palic nazaj... Drugi večer. Isto... Tretji... igra se drug komed. Evo. Umetnost — politika — diplomacija — končni efekt: kriza v Burgtheatru.

Kdo je kriv? — Feljtoni, študije — in delo teče naprej.

Po dolgih letih interregna je do-bil Burgtheater letos svojega ravnate-lja, — doslej sta gospodovala Thimig in Heine... Wildgans, eden najuglednejših sodobnih nemških dramsalikov, je zasedel ravnateljski fotelj in od njega si obeta Dunaj mnogo. Je prekrasen človek, poln sil, energije in smelosti. — Eno pa je gotovo: z njim je prišla za državno gledališče nova doba, ki bo znala iti morda celo preko okostenelih tradicij.

Danes pa se drži Burgtheater še vedno tradicij. So še v zraku — ne več v publiki. Časi pa, ko se na teh svetih deskah ni smela izreči beseda »Hebamme«, so že minili. — V Burgtheatru znajo še vedno igrati Shakespeare. Veseloligje njegove, komedije.

Res veselo, živo, prijetno, neprisljono... In človek uživa peestrost, uživa humor igralcev, fantazijo in razumevanje režiserja.

»Kar hočete« je tako blesteče igra-na komedija, da nam ostane ob koncu, ko pade prozoren zastor in poje pred njim norec svoje peesem »kako je bilo, ko je bil še mlade, in ko se pomikajo zadaj parčki. Olivije in Sebastjana, Vi-

ole in Orsina, Malvolija vsoga v trakovih in petljah, pijanega teresa Fabija, Fobija in Kristofa, da nam ostane res kočček čistega, otroškega veselja in morda celo občutek sreče... Isto velja za »Mnogo šuma za nič« — »Hamlet« v Burgtheatru ne napravi morda vzlie izredno zanimiva vpriseritvi tako velikega vtiska, ker je Hamlet — Aslan prešibak, morda kol ne seže do duše.

Burgtheater nima rasen Aslana, radi katerega Dunajčanka prav pride na obiskujejo Burgtheater, in Aknay-Ophelia, ki je izredna igralka, novil veličin. Imena so ostala pri stari gadi: Heine in Paulsen, oba režiserja in igralca. Heine ima temperamenta in igra karatema vloge z izrednim moststratvom. Paulsen pa je finejši umetnik. On morda svoje vloge bolje reagume in slabeje občuti kot Heine. V Burgtheatru nimajo nobenega Meisela, nobenega Körnerja, nobenega Kallavala. Imajo izborne igralce — no, ne velikih. Zato pa imajo igralko, ki je gotovo edina na nemških odrih: Hedviga Bleibtreu. Njen glas je kot žamet, kot ton viole in pravijo, da od Kainzovih časov nihče ni tako govoril. Igrala je v Molnarjevi sicer zani-mivi, no, ne baš vredni komediji »La-bode« princezo. Princezo Beatrice — la-boda. Da, bila je labod.

Se eno igralko ima Burgtheater, ki gotovo sega nad ostalo. Marija

ko. Prestolonaslednikova opreznost, premišljenost in osebna hrabrost je iznenadila svet. Priština, Skoplje, Prizren, Veles, Petovo, Demir Kapija in Kičevo so imena ki so nerazločno zvezana z imeni Aleksandra, vojvode Putnika, Stepanovića, Mišića, Jankovića i. dr.

In ko je morala prvi slediti druga balkanska vojna, je bil prestolonaslednik Aleksander zopet na čelu armade, ki je zmagovala Bolgare na Ovčjem polju, Bregalnici na Rajčanskem Ridu in pri Retkih Bukvah.

Kralj Peter je začel bolehati in je imenoval prestolonaslednika za začasnega regenta. In vnela se je spet nova vojna, regent pa je prevzel tudi vrhovno poveljništvo armade. Kneza Petra Karadjordjevića prisega iz leta 1875. se je znova uresničila leta 1914. »Kadar pride usodni trenutek, se bodo Karadjordjevići borili za svobodo očetnjave ne kot knezi ali vojvode, nego kot preprosti vojaki v vrstah ostalih bratov borilcev!« je takrat sporočil Srbom izgnanec Peter, kasnejši kralj. In zdaj, leta 1914., je tretjič nastopil usodni trenutek. Kralj Peter, dasi bolehen, regent Aleksander in princ Djordje so se borili za svobodo očetnjave kakor levi. Dvakrat je bil težko ranjen princ Djordje, opetovano je bil v smrtni nevarnosti starih kralji, a regent Aleksander se ni ves čas genil iz vrst svoje vojske. Usoda na ga je čuvala. Dasi je bil parkrat zbolel ter je moral biti celo operiran, dasi je zaradi strašnih telesnih in duševnih naporov propadel in shujšal skoraj do skeleta, je vzdržal vendar le brez večje nesreče prav do konca. Vojstvo in oficirstvo je zato regenta uprav oboževalo.

Skoraj osem let je stal današnji naš kralj v neprestanih borbah in ves čas na najbolj odgovornem mestu, v večini opasnostih in skrbah, brez miru in reda; sedem polnih let je živel pod šotori ali po kočah vrh planin ali v gozdovih v strašnih zimah, v snegu, ledu, blatu, sredi mrčesa in kužnih bolnikov. In sedem polnih let je živel sredi grmenja topov, bomb, granat sredi jarka in vriska ranjencev in umirajočih. Že itak po naravi resnega moža so ta težka leta seveda iznesla še huje ter so dala njegovemu značaju zrelost, ki je ne dobeže samskateri visok stolec. Njegova duša je okusila vse bridkosti in razočaranja, ki jih more doživeti človek na svetu, gledala je vse raznovrstno trpljenje in muke, ki jih je doprinesla in izumila ta rafinirano okrutna vojna doba. A vzlic vsemu je ostala njegova duša jasna in vedra; nikdar se ni udajala obupu, nego je po očetovskem vzgledu ohranila vero v končno zmago pravičnosti.

Nikdar ni utegnil misliti le nase, ker od leta 1909. so se gomile nanj večje in večje naloge, skrbi in težkoče. In kakor veliki njegov oče je imel pred očmi vedno le domovino, državo, narod. Doživel je najgriša izdajstva, najgroznejši padec, a tudi najvišje triumfe. Zato pa se ni nikoli pogreznil v čemerost ali sovraštvo človeštva in v pesimizem, nego je ostal miren, resen, a pri tem ljubezniv, preprosto priazen in vsaki dobri šali pristopen, naraven mož. In ženske trdijo, da je lep, očarljiv mož.

Leta 1918. je kot popoln zmagalec na čelu svoje slavne armade prijel v Beograd in 1. decembra

v imenu svojega očeta proglasil ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo. Zastopal je svojega očeta doslej vedno najstrožje ustavno in nad vse spretno. Dal mu Bog zdravja in moči tudi poslej, da dovrši veliko nalogo, ki mu jo je poverila usoda!

Kralj Aleksander kot Jugosloven.

Kakor je ime kralja Petra, tako je tudi ime našega novega kralja Aleksandra v najtesnejši zvezi z borbami za naše ujedinjenje in našo svobodo. Kralj Aleksander je med svetovno vojno opetovano vpleten v svoja vojna povelja in druge misli jugoslovenstva, to je popolnega ujedinjenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotni državi. Aleksandrovo jugoslovensko prepričanje je bilo tako močno, da je odbil po vrsti vse mirovne ponudbe, s katerimi so hoteli osredniti države, predvsem Avstrija, iztrgati Srbijo iz zveze antante. Tako se je ponesečil poskus romunskega ministra Marghilomana, ki je po nalogu Avstrije ponudil regentu Aleksandru separatni mir z besedami: »Avstrija vam ponuja Bosno in Hercegovino ter koncesije v Albaniji.« Regent Aleksander pa je odgovoril: »Obljubili smo zaveznikom, da ne podpisemo separatnega mira. Ako mislite, da se moramo izneveriti svojim dolžnostim, nadaljujte pogajanja! Na vse mirovne ponudbe je odgovarjal Aleksander, da nikdar ne izda zaveznikov in da hoče uresničiti vse one narodne ideale, za katere se bori srbska vojska.

Kralj Aleksander je po končani vojni proglasil 1. decembra 1918 ujedinjenje celokupne jugoslovenske države v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Do tega ujedinjenja je prišlo po naporih vse dinastije in nje vojske ter po volji celokupnega naroda. Kralj Aleksander uživa kot demokrat in velik Jugosloven simpatije vseh slojev našega naroda. Zato je prišel 1. 1920 tudi k nam, da smo pokazali pred vsem svetom in posebno pred našim zapadnim sosedom, da je naš narod edin in da so vsi naklepi naših sovražnikov prazne sanje, dokler imamo za vladarja člana narodne jugoslovenske dinastije, ki bo branila nas in mi njo proti vsem sovražnikom.

Kralj Aleksander proči na Slovenskem.

Ko je po prevratu 1918 Narodni svet za Rogaško Slatino in okolico pozdravil regenta Aleksandra, je prejel od njega zahvalo. Regent je povdarjal, da se prav rad spominja svojega bivanja 1. 1909. v Rogški Slatini, tem »biseru naše kraljevine«. Na koncu zahvale je bila dodana obliuba z besedami: »Na svidenje!«

Zato se Slatničani, domačini in gostje, ki so bili ondi 1. 1909., radi spominjajo tedanjega srbskega princa, ki je prebival na Slatini »inkognito« pod imenom comte d' Avala. Toda ta »inkognito« ni bil posebno strog; vsi so ga poznali in vsakdo je vedel, da je mladi gospod srbski prestolonaslednik. Pripeljal se je po cesti od Rogatca in Krapine na priprostem vozičku. Bil je v priprosti civilni obleki in ž njim je bil le njegov adjutant. Na cesti pred promenado sta se ustavila in vprašala po srbsko, kje je ravnateljstvo. Na Slatini pa je bil takrat uradni, obč. in glavni jezik nemščina; hrvaščina je bila oddaljena, slovenščina pa sploh nepovedana. Zato so neznanima gospodoma na priprostem vozičku odgovorili po nemško: Naj le vozita naprej po promenadi, bosta že prišla do ravnateljstva! Na ravnateljstvu so potem stvar uredili, kakor je bilo treba.

Voznik iz Krapine ni nič vedel, koga vozi, ravnatelju pa je adjutant stvar pojasnil in princ je dobil dve sobi št. 43 in 44 v takozvanem hotelu »Erzherzog Johann« (sedaj »Sanatorij«, oziroma »Esplanade«, ki se prekrsti v ime »Aleksander«). Tam je imel

prince poleg adjutanta svojega posebnega strežaja in čuvala.

Hišnik S. pa pripoveduje drugače: »Gospod ravnatelj so mi rekli: Danes pride srbski kronprinč, pojdite mu naproti in pripeljte ga sem! Sel sem do Ogrizka, in tam pride navaden voz z dvema gospodoma. Niti kočija ni bila. Vprašal sem ju, če sta iz Beograda. Pravita, da. In potem sem ju peljal k ravnatelju.«

Drugi pripovedujejo, da se je pripeljal ponoči v kočiji z dvema paroma konj. S princem Aleksandrom je prišel major Dragoljub Geremič; ž njim je hodil princ po okoliščini, po Janini. Završju in po gričih okoli Slatine in je živel strogo po zdravnikovih navodilih. Posebno ljub mu je bil sprehod na Risto »Bellevue«, odkoder je lep razgled po okoliščini. Princ je hodil po kopališču nenavadno hitro in je le malo ostajal na promenadi.

Zanimivo je bilo vprašanje glede zdravstva. Med slatinskimi tedajnimi zdravniki, ki so bili seveda vsi Nemci, je bil najboljši slovensko donelo ime dr. Simonitscha. Odločitev je padla najbrže zaradi imena na dr. Simonitscha, ki je bil seveda Nemec. Princ je to pač vedel. Dr. Simonitsch je postal torej njegov zdravnik in je dobil pozneje, ko je princ odšel, neki srbski red.

Princ je ostal na Slatini tri tedne. V »Zdraviliškem listu« je vpisan na dan 18. julija pod imenom: »Monsieur le Comte d' Avala mit Kammerdiener aus Belgrad.« takoj za njim je »Herr Geremith Dragoljub, Kommandant aus Belgrad«. Označeni sta sobi št. 32 in 40. Drugi pa pravijo, da sta bili sobi št. 38 in 39 (prednje levo krilo hotela).

Sezona leta 1909. izkazuje zelo mnogo jugoslovenskih, posebno srbskih gostov. Dne 17. julija sta prišla sem tudi dr. Tavčar in dr. Ploj.

Govorilo se je, da je bil princ 1. 1912. zopet v Rog. Slatini pod imenom »grofa Takova«. Poročila ničemur ne vedo o tem. Zanimivo pa je, da se princa domači slatinski ljudje dobro spominjajo in da vedo mnogo povedati o njem. Danes je za Rogaško Slatino nekaj ponosa v tem, da je bil kralj njen gost v tistih letih, ko še nismo vedeli, da smo tako blizu Jugoslaviji.

Čudna usoda je privedla tudi Aleksandrovega pradedu Karadjordija, prvega osvoboditelja Srbije, pa ne v Rogaško Slatino, ampak v Gradec. To je bilo 1. 1814.

Ko je Karadjordje 1. 1813 z drugimi vojvodi stopil na avstrijska tla, so ga prišli in kot sovražnika v spremstvu straže odpeljali v Gradec, kjer je bil interniran. Drugi njegovi sobojevniki so bili internirani po drugih štajerskih mestih: v Ptuj, Celju, Mariboru, Celovcu itd.

Ko se je leta 1814. Karadjordje vračal na jug, da odide s svojimi prijatelji v Rusijo, se je ustavil v Mariboru pri svojem bivšem vojaškem tovarišu majorju Strašilu in je stanoval pri njem na Koroški cesti št. 3. Pozneje ni noben Karadjordjevič več stopil na slovensko zemljo, dokler ni prišel princ Aleksander 1. 1909. v Rogaško Slatino.

Takrat, ko je bival princ Aleksander na Slatini, so se že čudno plete balkanske zadeve. Jugoslovensko gibanje je raslo. Ko se je leta 1918. v začetku listopada vrnil princ Aleksander s svojo vojsko v porušeni Beograd, so mu hoteli naproti pozdravi iz vse slovenske zemlje in tudi iz Rogaške Slatine, iz one Slatine, ki je bila ob času njegovega bivanja v teh krajih na videz še popolnoma nemška.

Regent Aleksander v Ljubljani.

Nobena slavnost, nobena prireditev ni tako globoko razvnela naše ledene Ljubljane, kakor obisk našega prestolonaslednika Aleksandra. Velikostna narodna manifestacija ob polno avstro-ogrske monarhije je bila medla v primeri s kipečo živim razpoloženjem v dne, ko je bival naš sedaj

še pa zbira to gledališče, ki ima v zimskih mesecih navadno dovolj resen značaj, predvsem semitski Dunaj. Če si človek ogleda Maurice Donnoyev »Veseloigro« Education du Prince »s Konstanco Linden v glavni vlogi, ki škili vedno ob vsaki priliki malo k nam na Balkan, vidi v pavzah nebroj prekrasnih novov, najrazličnejših dimenzij, vidi briljante in težko žido... med predstavo pa čuje smeh, ah, imeniten smeh, ko da ni v gledališču... to je že bolj razgneto...

Po ulicah dunajskih vam udari sedaj čisto na uho močno znana melodija... Stopim iz električne pri Schönbrunn, mimo mene prikoraci caplinček, kapico po strani, roke v žepu in živžga: »Po jezuru, bliz' Triglava«, samo živžga... in jaz se želim, ček, glej popularnost naše pesmi! Pa sem se pozneje prepričal, da »Po jezuru« ni slovenska narodna, temveč, glej jo zmote, da je Schlager »v opereti« Josefine Gallmeier, ki jo gode Volksopera za poletni čas... In tekst gre na znano vižo približno takole: Teueres Kindlein, nicht verzagen... Ves Dunaj je poln »Po jezuru«.

Dunaj je torej še celo danes brez dvoma gledališko mesto prvega reda. Da se ne more povzpeli prav visoko, so pač krive razmere, ki silijo vodstva na kompromise s publiko, igralce pa spriljajajo s filmanjem in varietej, ki še vedno cveto...

Zanimiva so dunajska gledališča. Zanimivi igralci, zanimive predstave.

ni kralj Aleksander v Ljubljani in drugod v Sloveniji. Lani je prebivalstvo Slovenije prvič javno dokazalo, kako ljubi in spoštuje svojega domačega vladarja, ki se je po lastni izjavi počutil med nami kot brat med brati. Dnevi od 26. do 29. junija 1920 ostanejo v neizbrisnem spominu vsakega Slovenca. Navdušeni sprejemi v Ljubljani, v Kranju, na Bledu, v Celju, v Mariboru in v drugih večjih in manjših krajih so pričali, kako globoko je sešla zavest jugoslovenstva v srca našega ljudstva. Tega ne more utajiti noben sovražnik našega ujedinjenja in naše države. Najlepsi dokaz vezi med našim ljudstvom in vladarjem pa so besede kralja Aleksandra, ki jih je izrekel ob povratku iz Slovenije v prestopno: Kratko bivanje ne polnih treh dni v Ljubljani mi je dalo izdatno priliko, da sem se v stalnem stiku z vsemi sloji uveril, da se slovenski del našega naroda nič manj ne oklepa narodnega ujedinjenja kakor druga dva dela. Razen Ljubljane sem imel radostno priliko posetiti nekatera bližnja mesta in Maribor in povsod se je po možnosti samo še poglobil oni prvi divni vtisk. Prisrčno in tople manifestacije v Sloveniji so prodirle naravnost v moje srce in bodo tudi ostale neizbrisne v mojem srcu. Obžalujem, da moram zapustiti to krasno zemljo in ta krepi rodoljubni rod slovenski. Ostavljam ter krasno čvrsto željo, da mi bo dana prilika, da zopet in često posetim moje drage Slovence.

»Prestolonaslednik bo zadnji!«

Sovražnik je zasedel Srbijo in srbska armada je bežala preko albanških višin, klancev in ledenikov k morju. Takrat so bili težki in obupni dnevi: marsikdo je dvomil, da bi se še mogel rešiti in marsikdo je že sklenil z življenjem. Nekega dne decembra meseca 1915 se je nateklo v Skadru na Bojani malone vse, kar se je še rešilo iz strašnega mraza, glada in napora.

Tam je bil tudi prestolonaslednik Aleksander. Toda bil je le še senca človeka. Poleg duševnih muk in telesnega trpljenja je bil namreč zgrabila še bolezen z ostrimi kremplji. Nastopil so zanj najgostejši dnevi: vse je propadalo, i sijaj i slava i otačina, a on sam je bil bolan! Samo gledati je mogel z ugašajočimi očmi tragedijo svojo, svojega očeta-kralja bezunca ter svojega naroda, ne da bi mogel kličati pomagati. Na vse strani je prosil pomoči, a pomoči ni bilo od nikoder.

Toda tudi v tistih dneh najgroznejšega in vesplošnega obupavanja je prestolonaslednik pokazal veličje svoje kraljevske duše. V hipih občega poloma in ko so malone že vsi izubili glavo in prisotnost duha, ko so ljudje kakor blazne zverji, lačne, izsušene in izčrpane, mislili le še na lastno rešitev ter so bežali dalje, dalje, samo da do- stopim čim prej na morsko obal ter se rešijo sami, pa naj bi tudi propadlo še drugo, — tudi v teh hipih je mislil Aleksander, predvsem na — druge. Sam se je dovlekel do Leš, kjer so vojaki in civilisti kar po ulicah cepali mrtvi od gladi, mrčesa in epidemij. Šele pred par dnevi se je bil z mukami dvignil z bolniške postelje, ko je pre- stal operacijo... A zdaj je gledal le na morje, prihajalo li se obetani rešili brodovi. A ladji ni bilo. Vojaki so se vlačili mimo njega kakor sivi skeleti, omahovali so kakor strahovi, se grudili po cestah in poljih iznemogli od gladi in slabosti, umirali so ob trupih konj, mežgov in oslov ter so ostajali kakor mrhovina nepokopani za hrano volkovom, gavranom in jastrebom.

Gledal je za seboj, pred seboj in na vseh straneh le jad in nesrečo: gledal je pekel, ki se je odprl srbskemu narodu že na zemlji. Trume beguncev — ženske, močje, starci, starke in nedorasla mladina, vojaki in častniki — vse je bežalo, obupno bloče z očmi preko sive daljine morskoga prostora in pričakujoč, da se odnekod morda vendarle pojavi ladja, ki jih sprejme vase in spasi nečuvnih muk.

Toda namesto ladij so priletela nadnje sovražna letala in sejala nanje bombe in smrt.

Regent Aleksander pa je stal med četico častnikov mirno s kukulom v roki ter je zrl na morje. »Pridejo! Morajo priti!« je dejal vedno znova. A častniki, utrujeni do skrajnosti, ogorčeni in obupani, so tiho kleli.

Hipoma se je na obzorju pojavila torpedovka. Od radosti so vzklincili vsi. In kmalu nato je pritekel dežurni častnik k prestolonasledniku, zadovoljen in ves srečen, da se lahko odpelje njegov gospod iz peklenskega vrtinca.

»Visočanstvo, komandant torpiljarke Vas molj, da izvolite uči!«

Nato mučen molk. Končno prestolonaslednik:

»Molim, gdje su ladje za prevoz naše vojske?«

»Ja imam nalog, da ukrcam jedino Vašo visost. Razpoloživo brodovlja sada još nema.« je odgovoril dežurni.

Okoli razpokanih in bledih ust prestolonaslednika je zakral grenak nasmehljaj; obrvi so se mu dvigle in z rezkim glasom je dejal:

»Kazite komandantu: kad i poslednji vojnik i izbeglica budu ukrcani, onda će doći red i na mene... cndu cu se i ja krenuti! Razumite: ja cu biti poslednji, koji napušta otačbino!«

In torpedovka je morala odpluti brez prestolonaslednika klicat rešilno brodovje...

Vojvoda Živojin Mišić in kralj.

Slava vojvode Mišića se je razletela po vsem svetu. Njegova bojna spretnost in junaštvo na makedonski fronti sta iznenadila prijatelje in dušmane. Bil je med srbskimi generali najgenialnejši, ovenčan z lovov, venci največjih uspehov in zaslug. Toda težki duševni in telesni napori v dolgotrajni borbi so končno ugonobili vojvodi zdravje ter ga položili na postelj, s katere ni vstal nikoli več. Pod bremenom popolne izčrpanosti se je poleti 1920. zatekel v beogradsko lečilišče »Vračare«.

Na Petrov dan, po dovršeni službi božji, je regent Aleksander na čelu polka konjiške garde, z vso suito in z vsemi komandanti, odjezdil pred sanatorij, v katerem je ležal zmagoslavni vojvoda Mišić. Skozi ulice in ceste so zaorile trombe in rogovi, a pred vojsko so dirjali glasniki na belih konjih naprej, da najavijo bolniku visoki poset. A vojvoda Mišić ni mogel več vstati s postelje.

Zato so častniki pograbili njegovo postelj ter jo odnesli pred sanatorij. Polk konjiške garde, suita, komandanti, vsem na čelu regent Aleksander so čakali vojvodo. In regent je skočil s konja, se službeno postavil pred postelj ter strogo vojaški salutiral. Tako je izkazal regent najvišjo čast najbolj zaslužnemu možu za končni srbski uspeh v svetovni vojni, načelniku štaba vrhovne komande, čije uspehi in slava sta postala last in sreča vse Jugoslavije.

Vojvoda Mišić je bil silno ginjen ter je objel regenta. Nato je gardni polk ob petju fanfar defilirao mimo Mišića, regent pa je stiskal bolniku desnico. Solze so rosile lica starih in mladih junakov, Mišićevih in Aleksandrovih sobojevnikov.

Po paradi je dal regent vojvodo odnesti zopet v sanatorij, odšel je k njemu, se dolgo z njim razgovarjal ter se poslovil od bolnika kakor od svoje- ga najgenialnejšega učitelja.

Kralj in bolni redov.

Regent Aleksander se je peljal v svojem avtomobilu, da se izprehodi po Avali in da po napornem državnem poslu zaužije zopet nekaj svežega zraka. Avala je nedaleč Beograda visok hrib, ves zelen in krasen, a tudi slaven zaradi ljutih borb z Avstrijo. Težki in lepi spomini vežejo Aleksandra na ta hrib; a ljubil ga je še pre- vojno ter si vzel po njem ime, kadar je potoval inkognito v inozemstvu. »Comte d' Avala« se je vpisal regent že v marsikatero tujsko knjigo po velikih hotelih in letoviščih.

Tistega letnega večera pa je regentov avto našel na cesti k Avali tri srbske prostake, redove. Dva vojaka sta z muko nosila tretjega, nezavestnega. V silni vročini je bilo utrujenemu redovu postalo slabo in padel je v cesti visoki prah.

Regent je dal avto takoj ustaviti, pozval vojaka, da mu razložita slučaj in jima nato ukazal, naj prineseta bolnika v avto. Potem je dal voz obrniti ter se je z bolnikom odpravil v Banjički tabor, kjer je ležalo vojaštvo, ter je bolnika izročil zdravnikom.

Šišano kumstvo.

Kum ali boter velja med Srbi nekako toliko, kolikor sorodstvo. V starejši dobi je sklenjeno kumstvo ali botrstvo izravnavalo dolge, stare spore, pometalo v pozabo žalitve, tepeže, umore in osvete. Kum uživa veliko spoštovanje in se izbira zelo oprežno. Zato je kumstvo tudi velika čast. Kum mora biti svetovalec udovi in nekaj varuh sirotam. Njemu se zaupajo obiteljske tajnosti, in kum je mož, ki brez sodnika rešuje domače ali obiteljske prepire in pravde.

Kum (boter) pa je ali krstni ali »šišani«, t. j. oni, ki otročkom prvi ostriže lase. Čudna, zelo stara, a še dandanes spoštovana narodna navada.

L. 1920. je regent Aleksander nenadoma dospel v Sarajevo. Ničče ga ni pričakoval. A hitro so ga spoznali ljudje, obkolile so ga trume ljudstva ter ga, nepopisno ljubo presenečene, pozdravljale z uprav pijanim navdušenjem. Veselju in vzhleju ni bilo ne konca, ne kraja. Vsakdo je hotel videti mladega moža, ki je razbil končno strašne verige bosanskemu hrvaškemu in srbskemu narodu. Sin Aleksander je dovršil, kar je bil započel oče Peter! Minili so časi strašnega rabljanja, ko so stali ob bosanskih in hercegovskih cestah celi drevedori — obešencev in obešenk! Bosna je svobodna, in v Sarajevu, kjer je švignila vojna iskra v Evropo, je sin kralja Osvoboditelja, najvišji poveljnik zmagoslavne srbske vojske, regent Aleksander! Narod je blaznil od blaženstva in hvaležnosti.

Nekega jutra je regent Aleksander odjezdil iz Sarajeva v Ilidže k izviru Bosne. Od Ilidža do izvira je šel peš brez posebnega spremstva. A narod ga je obkolil in ga spremljal. Pa je prišel do kmetijske hiše, v kateri žive še po staroslovenskem, a tudi še danes narodnosrbskem običaju v zadrugarstvu. T. j. več obitelji iste krvi, ded, starši, omoženi in poženjeni otroci z unuki in prauniki, vsi pod skupno streho, na skupni račun in pod vodstvom enega moža »domaćina«.

Kajpada je bil domačin srečen kakor v nebesih, ko je zagledal na svojem pragu bodočega kralja, junaka regenta. A ni se g. zbal. Po domače ga je pozdravil ter ga povabil v hišo. Tu mu je postregel. Regent se je pre-

Mayer. Pred leti smo jo videli v Freie Volkshühne »v Borbi«; igrala je Ano, Robertovo ženo... in bila povabljena za to kreacijo v Burgtheater — takrat še K. u. k. Burgtheater, sen vseh nemških igralcev. — Sedaj igra lisenovo »Gospo z morja« in zna sicer monotonih pet dejanj napolniti z linijo in svežim arcanom.

Člani Burgtheatra igrajo v svoji hiši na Ringu in v schönbrunnskem grajskem gledališču, kjer so prej uživali umetnost le kronane glave, le zlati ovrtniki, le maziljena gospoda. Danes zauživa v cesarski loži gospa Huber svoj »belogtes Brötchen« in pravi: »schau, to is früher mal der Franzl ksesen...« in kruhek ji prekrasno tekne...

Kot drugo gledališče, ki goji resno in veliko dramo, je Volkstheater. Danes stoji pod praporom modernista, rektoratorja in teaterskega revolucijonarja Bernaua. Stoji na diametralno nasprotnih načelih kot Burgtheater. Na svobodnejših, na širših. Stalo je že pred vojno. A danes se vidi to tembeli, ker Bernau daje mladim do besede: Tu imajo Georg Kaiser, Müller, Wedekind nekako torišče. Videl sem sijajno vprizoritev Büchnerjevega orjaškega dela »Smrt Dantonova«, kjer je nastopil evet ansambla: Danton — Borm, Desmoulines — Onno, Lacroix — Kutschera, Robespierre — Klitsch, Stehri — in obenem stara garda. Zanimiva predstava tudi s čisto tehničnega stališča; 21 slik v 3½ urah!

Kot podružnica Volkstheatera delujejo Kammerspiele: modern repertoar: Müller »Flammene«, Wedekind »Schloss Wetterstein«, (85. predstava) privabi pol Kärntnerstrasse k izrednim užitkom. — A tudi lisenovo dovolji priti do besede. Osvadla igra še vedno Onno in je še vedno zanimiv.

Volkstheater in Kammerspiele igrajo po dvakrat na večer ob 7. in ob 11., večinoma pri polnih hišah. A kaj koristi, ko so izdatki ogromni! Tako mi je povedal n. pr. kontrolor Reif, da stanje statisti za en večer pri »Smrti Danton« 66.705 n. kron in godba, ki igra samo enkrat marsoilezo, 18.211 nk. Pri takih številkah prične vsakdo premišljati — tudi Alfred Bernau.

To so gledališča z resnimi stremljenji. Ostala se oblaščijo po modi. Pri Jarnu v Stadttheatu se je naselila še vedno mlada Hansi Niese v ljudski igri znanega Buchbinderja »Zum goldenen Segen«. Tam igra in prepeva ljubljenska starih Dunajčanov ter žanje aplavze — zato ker jim skuša pokazati, kako se pozablja beda in pomankanje. Snov komedije je vzeta iz povojne dobe in ima moralno: da delo in poštenje privede dobre stare čase nazaj. Nima več glasu gospa Niese, tudi močno zredila se je — a srce ima in ganiti zna. To pa včasih zadošča, to je mnogo — morda je to vse, kar hoče publika od igralcev...

V »Neue Wiener Bühne« je gostoval Moissi v »Strahovih«, vloga, ki jo nosi vedno v nepotni torbi. — Druga-

prosto razgovarjal. Tu je zagledal mlajša Branka, unučka domačinovega, čvstega Srbiča.

»Ali hočeš, da postanem tvoj šišani kum?« je vprašal dete.

Vsem je običajna beseda, a ženske so udarile v jok in ihtenje. Bodoči kralji naj bi bil šišani kum v kmečki težakji koč! — A domačin se je srečen poklonil in prinesel škarje. Regent je prijel škarje in po starodavnem običaju ošišal ali ostrigel Branka okoli in okoli vratu. Narod na ulici pa je plakal in vriskal ...

Stoja Kašikovičeva.

Ko je bil regent Aleksander v Sarajevu, se je spomnil, da živi ondi neke v bedi neka skromna žena, ki pa je neumorno delovala za narodno osvobodjenje in ujedinjenje. Že pred vojno je bila odkrita in ponosna Srbkinja in niti med vojno ni nikdar tajila, da veruje v končno zmago Srbije, ki ujedini vse Jugoslovane. In to svoje upanje je zaupala tudi drugim, ki so obupavali in dvomili.

Pa se je našel ovaduh. Ženo so gnali pred vojno sodišče ter jo obsodili v smrt na vešalih. Obsodili pa so tudi njenega sina na vešala. Da bi bila obsodba in kazen tem strašnejša, se je glasila: najprej obesijo sina vprico matere, nato obesijo njo. A žena ni prosila milosti. Ko so se vsi poslušalci obsodbe dušili v ihtenje in solzah, je

junaška preprosta Srbkinja objela sina in mu zaklicala:

»Sine, srečno nam bilo!«

Slučaj je hotel, da se smrtna obsodba ni izvršila.

Te žene in matere — nieno ime je Stoja Kašikovičeva! — se je torej spomnil prestolonaslednik. Hotel je pokazati, da istinite zasluge in izredno narodno junaštvo ceni visoko. Zato jo je dal poiskati in privedi k sebi.

In ko je ta vrla Srbkinja stopila pred njega, ji je prestolonaslednik lastnoročno pripel na prsi Obiličev red za junaštvo, — red, določen za odlikovanje mož-borilcev, ki z bombom v roki ali s puško v pesti vdero v sovražnikove rove ter dosežejo posebne uspehe. Ženi je dal red izredne mečke hrabrosti, ker ga je zaslužila v vzled vsem Jugoslovenkam in Jugoslovenom.

Človek lahko pripada katerikoli struji ali politični stranki; lahko je republikanec, ali monarhist, komunist ali radikal, socialist, anarhist ali konservativec, liberalci ali klerikalci, naj bo Srb ali Hrvat, Slovenec, Nemec ali Turci, ali karkoli, — ako je zdrave pameti in resnega značaja, mora priznati, da so take lastnosti izraz le resnično velike, čiste duše. Naš narod je lahko zadovoljen, da dobi po heroju Petru Osvoboditelju novega vladarja, ki ga kraste take duševne in srčne vrline.

Politične vesti.

— Francosko časopisje o kralju Petru. Francosko časopisje izraža enodušno svoje globoko spoštovanje spominu kralja Petra ter se globoko klanja pred njegovim grobom. Listi naglašajo napram velikemu pokojniku svoj dolg in zahvalo ter poudarjajo, da je dobil prvo vojno izobrazbo v Franciji, napram kateri je skozi vse življenje občutil najprišrčnejše prijateljstvo in za katero se je leta 1870. boril ter dobil za to priznanje častne legije. Zatem poudarjajo veliko nalogo, ki jo je imelo njegovo junaštvo umik preko Albanije ter konec njegovega trpljenja po sijajni srbski zmagi, ki je ustvarila ujediničenje vsega naroda. »Figaro« piše: Nihče v Franciji ni pozabil junaškega značaja kralja Petra, ki je podel toliko dokazov o svojem junaštvu, ki ga je mogla potreti samo starost. »L'Homme Libre« piše: Francija bo ohranila večni spomin na zvestega zaveznika, ki se je na čelu hrabre srbske vojske tako junaško uprl nemškemu navalu. »Journal« piše: Najprostejšemu in najiskrenejšemu človeku je bila dodeljena glavna naloga, da izpolni delo svojega velikega deda Karagjorgjeviča. Kralj Peter se je boril poleg velike Francije ter je ustvaril vez posebne zahvale, ki veže Francijo s tem velikim starcem.

— Srbski kmet in politika. Osiječki »Jug« piše: Srbski kmet, ki nam je dal vladarstvo dinastijo Karagjorgjevičev, je vir vedno nove, sveže sile. Srbski kmet je skromen, z malim zadovoljen, delaven, bistroumen in kakor vsvarjen za politiko. Srbski kmet ljubi iz dna duše svoj narod ter je pripravljen na največje žrtve za svojo svobodo. To dokazujejo večstoletne borbe s Turki, balkanske vojne in posebno svetovna vojna. Srbski kmetje živijo večinoma v zadrugah. Ako pride kdo v srbsko vas, ga pozdravi kmet kot sebi enakega, se ne usiljuje nobenemu, toda naprošen je vsakemu na razpolago. Vsakemu imponira njegov naziv »stic«, s čemur hoče izraziti, da so vsi ljudje enako vredni. Visok ministarjalni uradnik, rodom Slovenec, je pripovedoval nastano: Pred kakimi desetimi leti sem potoval v informativne poljedelske svrhe po Avstriji, Nemčiji, Danski in Švedski ter sem prišel tudi v Srbijo na poljedelski sestanek. Na tem sestanku so bili tudi trije ministri. Imponirali so mi bistroumni govor srbskega kmeta, za katerim zastajajo kmetje iz raznih drugih kulturnih držav. Naši pojmi o narodu v Srbiji, predvsem o srbskem kmetu, temeljijo večinoma na avstrijski vzgojni metodi. Sedaj, ko smo ujedinjeni, se moramo medsebojno spoznavati, a to se zgodi najbolj s poučnimi izleti. Zato je plemenita misel, prirediti izlete šolske mladine in kmetov iz hrvatskih in slovenskih krajev v srbske in obratno. Kolikor več se bo naš narod osebno spoznaval in razgovarjal, tem hitreje bodo uvideli Srbi Hrvati in Slovenci, da so vsi Jugoslovani. Napačna je misel, da se Srbi neprivestni za jugoslovensko idejo. Treba je priznati resnico, da je med vsemi plemenskimi nazivi najvažnejše in z rekami krvi, nadčloveškim junaštvom in žrtvami posvečeno ime srbstva. Jasnó je torej, da se od Srbov zahteva posebna moralna moč v žrtvi svojega plemenskega naziva za naš skupni jugoslovenski naziv. Najmočnejša državotvorna stranka, v kateri so bili v večini, je enoglasno sprejela jugoslovensko ime za našo kraljevino. Tudi zemljoradniška stranka, v kateri so Srbi v veliki večini, je za jugoslovenski naziv. Srbski kmet je najboljši porok za končno in popolno zmago jugoslovenstva. Srbski kmet je prav dobro, da smo vsi deca ene matere. Srbski kmet je iskreno vdan Kristusu veri, toda ni farizej. On gre doted vsako nedeljo k liturgiji, sprošča svoje sivečnike, ki živijo in žutijo z narodom. Moralni čut je v srbskem kmetu zelo razvit. Nezakonaki otroci so v srbskih vaseh velika redkost. Moralni srbskega vojaka, srbskega kmeta se moramo zahvaliti vsi za našo osvoboditve in ujediničenje.

— Kako dunajski »šmoki« smejijo našega kralja! Ne polemizirali bi z nizkimi dunajskimi žurnali, ki smrt našega junaškega kralja sedaj vporabljajo v to, da smeše in oblijavajo slavo ovenčanega kralja z raznimi neslanimi in neuhovitimi, na nizke človeške nagone dunajskega »špisarja« preračunjenimi psovskami. Našo javnost, posebno trgovce in industrije opozarjamo na posebno nečedno pismo »Wiener Journala«. Pred tedni in še zadnje dneve prosi Dunaj našo trgovsko in industrijsko javnost, da poseti »dunajski velesemenj«. Najboljši odgovor tem lačnežem damo na ta način, da bojkotiramo take prireditve in da podučimo nadute Dunajčane, da je treba umrliim junakom dajati spoštovanje. Naš kralj je moralno tako visok in slaven, da padajo pljunki nazaj na podležo. Pač je propadli Wilhelm Hohenzollernski bolj znal ceniti junaškega kralja! Dunajski žurnalistika je bila napram Slovanom krivična pred vojno in med vojno; krivična in podla je tudi danes. Zato ven iz naših javnih lokalov z vsemi temi cumjami nesramne čifurarije!

— Nepoboljšljivi Nemci. Glasilo Nemcev v češkoslovaški republiki »Prager Tagblatt« piše ob smrti našega kralja Petra na način, ki spominja na one nesrečne čase, ko je moralo naše ljudstvo gledati skozi dunajske očala osvoboditve takratne Srbije izpod jarma avstrijskih podreptikov Obrenovičev. Zdi se, da so Nemci v češkoslovaški republiki silno predržni vsled prevelike popustljivosti s strani češkoslovaške vlade. — Naša vlada prepoveduje v interesu države večkrat mnogo manj sovražne časopise, nego je »Prager Tagblatt«, ki piše splošno proti našim narodnim in državnim interesom in je precej razširjen med našimi pravimi in nepravimi Nemci.

— Madžarska svoboda in žurnalistika. Teodor Berkes piše v »Berliner Tageblattu« o nečuvnem preganjanju madžarskih novinarjev s strani madžarske vlade. Madžarski tiskovni zakon, ki je naravnost sramota za moderno žurnalistiko, se zdi nekaterim še preblag; zato je pravosodni minister Tomcsányi predložil parlamentu ostrejši zakon. Novinarje, ki se pregrešijo proti zakonu, kratkomaletno aretirajo in redakciji in jih vržejo v ječo. Zlasti se strogo izvaja »zakon za uspešno varstvo državnega in družabnega reda«, ki prepoveduje novinarjem vsako poročanje v inozemstvo in ki vsebuje kazni od 5—10 let. Noč in dan se vršijo v Budimpešti politične hišne preiskave. Nad 20.000 političnih obtožencev trpi brez vsake preiskave in obsodbe v ječah.

— Italijanske lire v Albaniji. »Riječ« poroča iz Skadra, da so italijanski agenti ob priliki volitev v tiranski parlament izdali nad 30.000 lir za propagando v prid italijanskim pristajšem.

— Jugoslovani v Zapadni Ogrski. Na podlagi madžarske statistike živi v Zapadni Ogrski, ki jo dobi Avstrija po trianonski mirovni pogodbi 345.000 prebivalcev, od katerih je 245.000 Nemcev, 50.000 Hrvatov in 44.000 Madžarov.

— Češki klerikalci o jugoslovenskih. »Občanské Noviny«, ki izhajajo v Brnu kot »dnevnik katoliškega ljudstva češkoslovaškega« piše o jugoslovenski ustavi. Med drugim pravi: »Znano je, da je jugoslovaška avtonomija plačček za separatistične popadke, katerih logični cilj je resnični politični separatizem.« Glede tkzv. kancelparagrafa pa pravi češki katoliški dnevnik: »Ne more biti pač drugače v državi, kjer je večina verskih izpovedi utemeljena na strpnosti in enakosti.« Češkoslovaški klerikalci so pač treznejši od naših!

— Bolgarska pomoč Rusiji. Iz Sofije poročajo, da je ministrski svet razpravljal o pomoči Rusiji in sklenil, da sprejme bolgarska vlada 20.000 ruskih otrok.

— Angleško zastopstvo v Moskvi. »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz Londona, da prične te dni poslo-

vati v Moskvi angleško poslaništvo. Za upravnika poslova je imenovan sedanji načelnik angleške trgovske misije v Rusiji.

— Židje v boljševiški Rusiji. Češka »Tribuna« dokazuje, da Rusije ne vlada židovstvo, a priznava, da so Zinovjev, Kamenjev in Radek židje, ki igrajo odlično vlogo v osrednjih organizacijah stranke; Trockij, vojni komisar, t. j. vojni minister, je tudi žid, a poleg njega je odločilen faktor v boljševiški vojski žid Skljanskij. In v tiskovnih rečeh ima največji vpliv žid Steklov. V tujino pošilja Rusija skoraj same židovske posredovalce in sicer zato, ker Rusi pač ne znajo poleg rusščine nobenega drugega jezika. Tako trdi »Tribuna«. No, že to je dovolj: na glavnih mestih so odločilni židje.

— Stalno mednarodno sodišče. Tiskovni urad Zveze narodov javlja, da bo obstoj stalnega mednarodnega sodišča zagotovljen, ker se je izjavilo zanj 24 držav.

Iz naše kraljevine.

— Novinarski kongres v Splitu. Najvažnejši sklep novinarskega kongresa v Splitu bo ustanovitev samostojne sindikalne organizacije v okrilju Jugoslovenskega Newskega združenja. Ta organizacija bo pristopila k mednarodni zvezi novinarjev in bo skušala sodelovati z ostalimi profesionalnimi organizacijami v naši kraljevini.

— Prepovedana lista. Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo v naši državi razširjenje lista »A Nap« v Budimpešti in listu »Tribuna Sanatula« v Temesvaru, ker pišeta proti interesom naše države.

— Konferenca nadzornikov dela. Te dni se bo začela v Brodu na Savi konferenca vseh inspektorjev dela v naši državi. Razpravljali bodo razna vprašanja, ki se tičejo delavstva. Dosedaj je prispelo semkaj že nekoliko inspektorjev na predkonferenco.

— »Naš List« izdaja v cirilici ministrstvo prosvete in naj si ga osnovne šole naroče. Ali pri nas se pričinja pouk v cirilici šele s tretjim razredom, zato ima list pomen le za učiteljske in šolarske knjižnice. List je tudi pretirano drag, šole pa nimajo dotacij na razpolago, da bi izdajale denar za izvenučne svrhe. Zato lista nekatere šole niso mogle naročiti.

— Pouk o zgodovini in zemljepisu naše kraljevine se bo moral odslej vsled naredbe ministrstva prosvete na osnovnih in meščanskih šolah temeljito poučevati.

— Nepravilnosti pri novosadski carinarnici. Finančno ministrstvo je poslalo v Novi Sad inšpektorja, da preišče vse nepravilnosti uradnikov tamošnje carinarnice. Radi teh nepravilnosti je oškodovana država kakor tudi privatne osebe za večjo vsoto, ki se ima šele ugotoviti.

Neodrešena domovina.

— Irredentizem v Idriji. Idrije zapušča civilni podkomisar prof. Draghić. V tržaški »Eri« ga hvalljo, da je izborno deloval v idrijskem okraju ter uspešno izvajal »moralno italianizacijo« tega okraja, kar je jako težko, vpoštevaljo slovenski irredentizem, ki se je razvil v fanatizem in mu je Idrija glavno zavetišče. V dopisu pravijo da odhaja, ker niso še urejene slične službe, kakršne je on opravljal in si hoče poiskati drugod gotovo in definitivno službeno mesto. Torej nehalčnost za izborno delovanje! Idrijski okraj ne potrebuje nikake »moralne italianizacije« marveč skrbne uprave z upoštevanjem jezikovnih, gospodarskih in socialnih razmer ter poštene brige za prosvanje idrijskega rudnika. Funkcionarja z delovanjem v to smer naj pošlje italijanska vlada v Idrijo! Takih, ki sanjajo o italijanizaciji in irredentizmu, Idrija ne potrebuje.

— Učiteljske za hrvatske šole v Istri hočejo, kakor se poroča iz Rima, otvoriti v nekem selu blizu Zadra. Tam se bodo vzgajali učitelji za zadrške in istrske ljudske šole. Učiteljske bo sicer dvojjezično ali to bo tako, da bo prevladovala italijanščina in da bodo prihajali iz tega učiteljske italijanski učitelji, ki se bodo za silo priučili hrvatskega jezika, edini namen učiteljske pa bo ta, potom takih učiteljev potujčevati jugoslovenske otroke v Istri. Otvoritev tega učiteljske je sklenil centralni urad za nove pokrajine. Ako se vresniči ta velikopotezni potujčevalni načrt, potem bi bila Istra kmalu vsa italijanska! Tako mislijo vodilni možje v Rimu. Ni pa dvoma, da se vsi Jugoslovani kot en mož upro z vsjo silo vsakemu potujčevanju potom ljudske šole! Grda laž je vsaka dosedanja obliuba svobode iz ust visoke italijanske vladne gospodel

Kralj Peter I.

Istra, Trst, Gorica — kralju Petru.

— Beograd, 19. avgusta. Eden od najtužnejših napisov na venci za pokojnega kralja je tale: »Svojemu nepričakanemu kralju — Istra, Trst, Gorica«. Tudi Zadranj so položili venec z napisom »Svojemu kralju še neosvojenemu Zadar«. Danes in včeraj stojijo ves dan množice naroda pred

cerkvenimi vrati, da pridejo na vrsto in se poklonijo mrtvemu kralju. Akoravno se ljudstvo v cerkvi ne zadržuje, temveč takoj odhaja, je vendar število obiskovalcev tako veliko, da je prostor in ulica pred cerkvijo vedno polna. Sklepa se tudi da se bo več desetisoč ljudi udeležilo pogreba kralja Petra.

Prihod čehoslov. deputacije v Beograd.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) S posebnim vlakom dospje jutri ob 9. dopoldne v Beograd k pogrebu kralja Petra številna, nad 60 oseb broleča odposlanstvo češkoslovaške republike. Predsednika republike bo zastopal državni kancelar dr. Karl Samal, vladno min. nar. obrane dr. Tusar, vojni ministar general Housak, goreni dom senator Kutliakovski, češkoslovaško vojsko bo zastopal general in 5 generalstabskih oficijev, narodno skupščino bivši predsednik Karl Prašek in drugi. Posebno številna bo deputacija jugoslovenskega pašpolka št. 48.

ki pride z vsemi bojnimi praporji in v uniformi jugoslovenske vojske. Deputacija je pripravljena svečan sprejem. — Praga, 20. avgusta. (Izv.) Praško mesino občno bo na pogrebnih svečanostih za pokojnim kraljem Petrom zastopala posebna deputacija, na čelu ji sam mestni župan g. da Baxa.

— Praga, 20. avgusta. (Izv.) Številna bo tudi deputacija praškega vseučiliškega dijaštva, sokolstva in drugih kulturnih organizacij. Tudi novinarsko združenje odpošlje v Beograd posebno deputacijo.

Poklon zastopnikov tujih držav pokojnemu kralju.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) V saborni cerkvi so se včeraj dopoldne poklonili manom pokojnega kralja Petra I. vsi tukski diplomatski zastopniki tujih držav v svečani službeni uniformi.

Velikanska slika na Terazijah.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Vse Beograd je v globokem žalju. Iz vseh stanovanj in poslopj plapolajo črne zastave, ali pa državne, ovite v črni flor. Nekatere ulice izražajo že v zastavah samih globoko žalost, ki je pretresla državo ob smrti kralja Petra I. Ljubljena beogradskega prebivalstva. Posebno slikovito so Terazije. Na sredi Terazij je postavljen velik oder, na katerem je velika slika kralja Petra v vojni uniformi. Slika je vsa ovita v črno, ravnotako oder.

Slike iz Beograda.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Življenje v Beogradu postaja pisano. Iz vseh krajev prihajajo množice, da vidijo poslednjikat svojega kralja, junaškega borca in osvoboditelja. Številni so stari v bojih preiskušeni Petrovi bojevniki, ki čutijo težko izgubo svojega kralja. Pripovedujejo vse potankosti in momente iz raznih bojev. Velike množice prihajajo v saborno cerkev, da se mu klanjajo. Velik je naval na cvetličarje, ki ne morejo ustreči vsem naročilom. Vse železniške postaje od Beograda do Mladenovca bodo bogate in krasno ovenčane. Vsa dekorativna dela je prevzelo v izvršitev Dunajsko pogrebno društvo.

Člani kraljeve rodbine v Beogradu.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Danes ob 1. ponoči so dospeli z dvornim vlakom iz Pariza člani kraljeve rodbine, princezinja Jelena z detetom, princ Arzen in princ Pavle. Na kolo dvoru so jih pričakali člani vlade, ki so jim izrazili iskreno sožalje povodom smrti kralja Petra. Pozdravi so bili zelo ganljivi.

Franceski vojni akademiki in general Pan.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Kakor javljajo iz Pariza, se udeležijo pogrebnih svečanosti za pokojnim kraljem Petrom v velikem številu tudi gonjeni vojaške akademije v St. Cyru v svoji slikoviti historični uniformi. Pogreba se udeležijo tudi Petrov součenec in sobojevnik v letih 1870/71 general Pau.

BEOGRADSKA ŠOLSKA MLA-DINA PRI POGREBU.

— d Beograd, 19. avgusta. (P. B.) Pogreba Nj. Veličanstva kralja Petra se udeležijo vsi nameščenci srednjih, strokovnih in ljudskih šol v Beogradu z učenci vred. Učenci pridejo 22. avgusta v šolo ob šestih zjutraj.

STANOVANJA ZA TUJE MI-SIJE.

— Beograd, 20. avgusta. Tekom današnjega in jutrišnjega dneva pričakujejo prihoda odposlanstev tujih držav. V vseh velikih hotelih so za ta odposlanstva rekvirirana stanovanja.

SPLIT ZA SPOMENIK KRALJU PETRU.

— d Split, 18. avgusta. Splitski občinski odbor je sklenil, da se jutri predloži izredni seji občinskega sveta predlog, da se določi 100.000 K za spomenik kralju Petru. Kam to sliži?

Zalaganja.

ZALNA SEJA JUGOSLOVENSKE AKADEMIJE.

— d Zagreb, 19. avgusta. Danes dopoldne je imela Jugoslovaška akademija znanosti in umetnosti žalno sejo, na kateri je govoril vsoučilišni profesor dr. Tomo Marečić, ki je v svojem govoru poudarjal zasluge rajnega kralja za jugoslovenstvo. Seja se končala s klicem: »Slava kralju!« Nato je bila odposlana kabinetni pisarni sožal na brzojavka. Tudi »Hrvatska Matice« je imela včeraj žalno sejo, kateri je predsedoval dr. Draughtin Domanič. Na tej seji se je sklenilo poslati dvorni pisarni sožalna brzojavka. Član Matice Zivko Deržić pa bo zastopal Matice pri pogrebu.

ZALNA SEJA BEOGRADSKO OBČINE.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Včeraj ob 11. dopoldne je bila žalna seja odbora mestne občine, da izrazi globoko žalost nad smrtjo kralja Petra. Po žalni manifestaciji so občinski svetniki prisegli zvestobo novemu vladarju kralju Aleksandru. Po končani seji se je mestni svet poklonil v saborni cerkvi pred odrom kralju Petru I.

ZALJE V OGULINU.

— d Ogulin, 19. avgusta. Tudi kaj je bila danes žalna seja občinskega zastopstva, na kateri je župan govoril v spomin pokojnemu kralju. Odposlala se je sožalna brzojavka kraljevemu namestniku Juraju Demetroviću s prošnjo, naj sporoči njeno vsebino pristojnemu mestu.

ZALJE V MEDMURJU.

— Čakovec, 19. avgusta. Danes je imel mestni občinski zastop žalno sejo, na kateri je govoril župan v spomin kralju Petru. Odposlana je bila sožalna brzojavka ministrskemu predsedniku Pašiću. Obenem se je sklenilo, da bosta dva zastopnika zastopala mesto pri pogrebu kralja. Po vsem Medimurju vlada velika žalost. Vse občine so imele žalne seje in so odposlale sožalne brzojavke.

SOŽALNE BRZOJAVKE.

— d Beograd, 19. avg. (P. B.) Iz vse države prihajajo ministrske mu predsedništvu neprestano sožalne brzojavke povodom smrti Nj. Veličanstva kralja Petra.

TOALETA ZA POGREBNE SVEČANOSTI.

— d Beograd, 19. avg. (Uradno). Naknadno k včeraj objavljenemu razporedu pogreba Nj. Vel. kralja Petra se opozarja, da morajo vse osebe, ki po tem razporedu prisostvujejo opetu v saborski cerkvi dne 22. t. m. zjutraj ob 7.30, priti v fraku s cilindrom, belo kravato, črnimi gumbi na prsih in belimi rokavicami, ali pa v narodni noši. Ostali, ki prisostvujejo samo v spremstvu, naj pridejo v črni obleki ali narodni noši.

ČUDEŽ V RIMU.

— Rim, 18. avgusta. Paralični invalid Vincenc Manca je v bazili ki sv. Petra nenadoma ozdravel. Vsi listi se bavijo s tem ozdravljenjem in ga komentirajo različno. Razkrilo se je, da je bil ta Manca v nekem zavodu za invalide v Milanu, odkoder je pobegnil, ker so se njegove obtožbe, podane oblasti, izkazale za neresnične. Manca je naveden mistifikator.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Kralj Aleksander.

Srečen izid operacije.

— Pariz, 19. avgusta. »Intransigent« poroča, da je bil danes jugoslovanski kralj Aleksander na kliniki v predmestju Neuilly operiran na slepiču. Operacija je izpadla ugodno.

Uradno poročilo.

— d Beograd, 19. avgusta. Presbitero javlja iz Pariza: Včerajšnji (18. avgusta) biletin o stanju kralja Aleksandra: »Stanje kralja se ni izpremenilo. Temperatura je znašala davi 38, puls 110. Neob-

SPLOŠNA AMNESTIJA.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Ministrstvo pravde pripravlja načrt za splošno amnestijo, ki bo izrečena o priliki svečane zaprisege kralja Aleksandra. Amnestija bo obsegala nekatere politične delikte in drugim obsojencem bodo kazni znatno zmanjšane.

Konferenca vlade in parlamentarnih klubov.

Spomenik kralju Petru. — Zaprisega kralja Aleksandra.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne je konferenca vlade in zastopnikov parlamentarnih klubov. Namen konference je, da se ugotovi sporazum med vlado in parlamentarnimi strankami v dveh točkah: 1. o vprašanju velikega spomenika, ki se ima postaviti v Beogradu pokojnemu kralju Petru in zbiranju zgodovinskega gradiva za kraljev življenjepi. 2. v drugem, zelo važnem vprašanju zaprisege kralja Aleksandra na našo ustavo. To vprašnje je še vedno odprto. Konferenca bo razpravljala dve možnosti, ali se naj zaprisega kralja Aleksandra odloži na čas njegovega popolnega ozdravljenja, ali se naj odpošlje v Pariz posebno odposlanstvo, obstoječe iz članov vlade in članov skupščine. Konferenca bo trajala vse dopoldne.

Izpraznitev Baranje.

Oklice jugoslovanskim socijalnim demokratom. — Splošna stavka. — Delavstvo se upre z orožjem.

— Dunaj, 20. avgusta. Dr. Adler priobčuje v »Arbeiter Zeitung« oklice na jugoslovensko socijalno demokratično parlamentarno skupino, v katerem pravi med drugim: Horthyjeve čete bodo v nedeljo zasedle Pečuh, kjer bodo izvajale strašno masovno nadpobitvstvo. Prepričani smo, da bo v duhu mednarodne solidarnosti storiili vse, da se zaščitijo tisočere ogrožene delavske družine in da jim bošče izposlovili pravico pribežališča v Jugoslaviji.

— Dunaj, 20. avgusta. Iz krogov madžarskih emigrantov se poroča, da se bo prebivalstvo v Pečuhu uprlo z orožjem Horthyjevim četam. V vsem premogovnem revirju je razlašena splošna stavka. Delavstvo namerava uničiti vse premogovne naprave. Nad 5000 družin je pripravljeno na begunstvo.

Antanta zahteva takojšnjo izpraznitev. — Angleži proti našim interesom.

— d Nauen, 18. avgusta. Po vesteh iz Pariza je konferenca veleposlanikov sklenila, da pozove beograjsko vlado, naj takoj izprazni zasedeno ozemlje Madžarske po odredbah trianonske mirovne pogodbe.

— d Zagreb, 18. avgusta. »Jutrarnji list« se bavi s vprašanjem

hodno je potrebno, da ostane bolnik še nekaj časa v postelji. Prof. dr. Bernard, prof. dr. Pambelac, dr. Perriand.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) O boleznih kralja Aleksandra je bil izdan včeraj dopolne uradni komunik. Tu o kaki operaciji do danes zjutraj ni še nobene vesti. »Pravda« javlja, da bo kralj Aleksander operiran tekom desetih dni. Danes ob devetih bo izdan biletin

BOLGARSKI KRALJ BORIS ČESTITA KRALJU ALEKSANDRU

— d Beograd, 19. avgusta. Bolgarski kralj Boris je prvi čestital kralju Aleksandru k njegovemu zasedenju prestola.

PLENARNA SEJA ZAKONODAJNE SKUPŠČINE.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Na poziv predsednika dr. Ivana Ribarja je danes ob 5. popoldne izredna plenarna seja zakonodajne skupščine. Predsednik dr. Ivan Ribar bo v slovesnem govoru omenil smrt kralja Petra I. in nastop vlade kralja Aleksandra, kakor je to določeno v členih ustave. Narodna skupščina bo manifestirala za pokojnim kraljem in pozdravila novega vladarja. Nato bo zakonodajna skupščina na kratko razpravljala o obeh, že na dopoldanski konferenci obravnavanih vprašanjih glede spomenika in glede zaprisege kralja Aleksandra. V obliki resolucije bode oboje točki dnevnega reda rešeni po sklepih skupščine. Skupščina bo po končanem dnevnem redu odločena na nedoločen čas.

evakuacije Baranje in zaključuje da je naša politika dve in pol leti stala vedno na stališču, da je treba dogovore vršiti točno. Pri tem se opaža zanimiv moment, da angleška komisija izgublja ravnotežje objektivnega opazovalca in da nastopa proti nam in našim interesom. Zdi se, da vodijo Angleži to politiko radi pečujskih premogovnikov, ker bi jih mogli dobiti popolnoma v svoje roke, ako bi pripadli pod Madžarsko. Angleži se trudijo, da bi Baranja pripadla pod Madžarsko samo zato, ker spada Madžarska pod njihovo gospodarsko interesno sfero.

— Pečuh, 20. avgusta. Izpraznitev Pečuha in Baranje od strani naših čet bo končana do nedelje zjutraj. Ta dan ob 5. zjutraj vkorakajo madžarske čete. Prebivalstvo je razburjeno. Nad pettisoč delavcev je zaprosilo za preselitev v našo državo. Tritisso pečujskih rudarjev je odšlo v Jugoslavijo. Na delu v rudnikih je ostalo še kakih 1000. Po Baranji v krajih, katere so izpraznile naše oblasti, so se pojavile roparske tolpe. Zabraniene so vse politične manifestacije in demonstracije.

MADŽARSKÉ ČETE KORAKAJU V BARANJO.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Kakor javljajo iz Pečuha, so pričele v Baranjo prihajati madžarske čete. Po Donavi so prišli močni oddelki v treh transportih. Eden je odšel v Segedin, drugi v Mako v Banatu.

potreben in je pričakovati neredov in nemirov ter končnega razsula fašizma, ako se mu sedaj odtegne energična vodilna roka.

GRŠKO-TURŠKA VOJNA.

— d Atene, 19. avgusta. Uradno se poroča: Grška armada je na svojem pohodu dosegla črto, ki vodi vzhodno od Muhaliča preko višin vzhodno od Sivrihisarja in preko trdnjave Fetomgla na Sakariji v okolici Amoriuma. Proti vzhodu se bili odbiti znatni sovražnikovi konjiški oddelki. Sovražnik na umikanju razdira mostove in ceste.

— d Atene, 18. avgusta. Turki so se umaknili do reke Sakaria.

DEJANSKI SPOPADI MED ME- NIHI V JERUZALEMU.

— d Rim, 19. avgusta. Po poročilih iz Jeruzalema, je prišlo med franciškanskimi menihi, ki čuvajo Božji grob, in med koptijskimi menihi, ki so zahtevali prost prehod skozi svetišče, do resnih dejanskih popadov.

Z VSEH KONCEV SVETA.

— d Washington, 18. avgusta. Po Hoverjevem sporočilu se po gajanja v Rigi končala s popolnim sporazumom glede pomožne akcije za Rusijo.

— d Stockholm, 18. avgusta. Kakor javlja »Politiken« iz Moskve je omejeno delo na vseh uralskih plavljih.

Gospodarske vesti.

Ljubljanski trg.

Cene govejemu mesu od 22 do 34 K kg po kvaliteti. Pričakovati je, da se bodo cene posebno za meso II. vrste še znižale. Prvovrstni voli se kupujejo zopet za izvoz in se drago plačujejo. Italijanske trdke nakupujejo direktno po kranjskih sejnih prvovrstno klanovno živino. Na živinskih trgih posameznih pokrajin vladajo velike nestalnosti glede cen. Cene slabejšemu blagu so izredno padle; za dobre vole se padanje zadržuje z izvozom. Mestno tržno nadzorstvo prosi pismene informacije o nakupu živine od strani mesarjev v ljubljanskem nakupovalnem področju. Telečje meso 18 do 22 K. Svinjskega mesa in slanine primanjkuje; slanina 46 do 55, mast 55 K. Cena prašičem se je zaradi draginje koruze dvignila.

Glede zelenjave in drugih poljskih pridelkov je letošnja suša napravila mnogo zmešnjave. Splošno se pa lahko še vedno trdi, da se vpliv suše pretirava in da energične zahteve od vseh strani po zvišanju cen niso utemeljene v tako visoki meri. Fižol v stročju kg 10 kron, luščin 10 do 12 K, čebula 5 do 6 K, krompir 3 K, zelje glava 5 do 12 K po velikosti. Zdi se, da bo zelja letos primanjkovalo. Paradizniki 15 K kg, solata 1 do 3 K po velikosti, kumare 5 K kg, jabolka 8 do 12 K, hruške 12 do 16 K, grozdje 32 K, surovo maslo 88 K, čajno maslo 120 K, masla primanjkuje; par piščancev 50 do 60 K, gos pitana 150 K, jajce 2 K 40 vin.

Glede preskrbe Ljubljane z mlekom je nastopila resna kriza. Zastopniki kmetov ljubljanske okolice so vložili na mestni magistrat vlog, v kateri zahtevajo brezpogojno zvišanje mlečnih cen na 8 K liter ter utemeljujejo zvišanje s silno naraslo draginjo in velikim pomanjkanjem krmil, ter opozarjajo, da v nasprotnem slučaju kmet ne bo pošiljal mleka v mesto, ker ga bo doma lahko za boljše ceno vnovčil. Pogajanja od strani mestnega magistrata in organizacije kmetov ljubljanske okolice niso prinesla nobenih uspehov, ker vstrajajo kmetje trdovratno na svoji zahtevi, ki jo označujejo kot minimalno.

Ker dosedanj način mlečne aprovizacije mleko močno podražuje in omogoča potvarjanje mleka v velikem obsegu od strani kupcev na stroške kmeta kot konzumenta, so razmere dozorele v taki meri, da je v Ljubljani nujno potrebna ustanovitev mlekarškega zavoda, ki bo pobiral mleko pri kmetu samem, plačeval po tolsči in dostavljal konzumentu pasteurizirano polnovredno mleko. Pričakovati je, da bo v najkrajšem času to delo izvršeno.

BORZE.

d Zagreb, 19. avgusta. Devize: Dunaj 16.95—17.85, Berlin 208—210, Italija 750—753.50, London izplačil 643.50—645, London ček 642—60, New York kabel 175—177, New York ček 174—175, Pariz 1362—1365, Praga 212.50—213, Švica 2945—2970, Valute: Dolarji 171.50—174.25, francoski franki 1300—0, napoleonondori 600—607, nemške marke 206—210, italijanske lire 745—750.

— d Carin, 19. avgusta. Devize: Berlin 7, New York 529, London 21.63, Pariz, 46.75, Milan 25.45, Praga 7.15, Zagreb 3.40, Dunaj 0.70.

— g Padanje cen žitu. Praški »Narodni Listy« opozarjajo na uradno poročilo žitnega trga v Brnu z dne 17. t. m. po katerem je cena žitu zelo padla, ker mlino ne morejo prodati starih zalog.

— g Povišanje železniških tarifov. Ministrstvo saobračaja poviša s prvim septembrom t. l. direktne železniške tarife na progah med Madžarsko in našo državo.

— g Zastrazjenje mej proti t. hotapcem. Finančno ministrstvo je v sporazumu z ministrstvom vojne in mornarice ukrenilo potrebne korake, da se zastražijo meje proti Italiji in na Jadranskem morju postavijo močne straže v svrhu omejitve tihotapstva.

— g Iglasti les na prodaj potom javne pismene dražbe. Pri šumskem (gozdnom) oddelku pokrajinske uprave v Sarajevu se bo prodajal potom javne pismene dražbe iglasti les v soboto, dne 17. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne iz treh ekploatacijskih področij v višegradskem okraju. Iz področja V okoli 120.000 kubikov, iz področja VI okoli 180.000 kubikov in iz področja VII okoli 130.000 kubikov.

— g Vsako ekploatacijsko področje traja pogodba 10 let, počeni od 1. januarja 1922 do konca decembra 1933. Vsak reflektant si more ogledati pred licitacijo vsa tri področja. Ponudbe se morajo glasiati za vsako področje posebej in na vsi v dotičnem področju razpisano količino lesa. Vlagati jih je pri šumskem oddelku pokrajinske uprave v Sarajevu najdalej do 17. sep-

tembra 1921 ob 11. uri dopoldne, dobro zapečatene in z napisom: »Ponudbe za kupnju drveta v državnim šumama kotora višegradskog ekploatacionog područja V, VI ali VII.« Natančnejši pogoji so razvidni pri šumarskem oddelku v Sarajevu, soba št. 69 med uradnimi urami, nadalje pri Ministrstvu šum in rudnikov v Beogradu ter pri poverjeniku Ministrstva šum in rudnikov v Zagrebu in pri kotarskem uredu v Višegradu.

— g Zborovanje Zveze srbskih poljedelskih zadrug. Zveza srbskih poljedelskih zadrug bo imela 15. in 16. septembra zborovanje v Velikem Bečkereku. Dva dni prej bo tam kongres vojvodinskih zadrugarjev, na katerem se bo izvršilo ujedinenje s poljedelskimi zadrugami v Srbiji.

— g Prednostni krediti za poljedelske zadruge. Iz Beograda poročajo: Glavna zadruga zveza je povodom vprašanja poljedelskih kreditov imela posebno konferenco, na kateri se je sprejela resolucija, ki zahteva, da se poljedelskim zadrugam preskrbijo prednostni krediti. Resolucija se je takoj poslala poljedelskemu ministru Pucelju. Minister Pucelj je obljubil, da se bo uredba o poljedelskih kreditih revidirala, in sicer tako, da se bodo poljedelski krediti razdelili v dve skupini, na kredite za organizirane kmetovalce in na kredite za neorganizirane kmetovalce. Od celokupnega kredita se bo določilo 25 odstotkov onim poljedelcem, ki so imeli škodo vsled poplavi ali požara. Zadrugni krediti se bodo dajali naravnost preko uprave fondov. Izvolil se je poseben odsek za definitivno rešitev, v katerega so bili imenovani zastopniki poljedelskega ministrstva in zadrugne zveze. Rešitev bo izšla v najkrajšem času.

— g Poizkusi s čilskim solitrom. One, ki so prejeli spomladi čilski soliter v svrhu poizkusnega gnojenja, opozarjamo, da vpošljejo poročilo o uspehu in o letini sploh, kakor so se svoječasnno zavezali. Delegacija proizvajalcev čilškega solitra Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, sedaj Knafljeva ulica 15.

— g Nakup žrebet. Pokrajinska vlada, oddelek za kmetijstvo namerava nakupiti na Gorenjskem nekaj prvovrstnih žrebet, ki se bodo vzgojila v državnem žrebetišču za različne plemenjake. Konjerejci, ki imajo resnično prvovrstna žrebeta na prodaj, ponudijo naj jih v nakup komisiji, ki bo nakupovala žrebečke dne 27. avgusta ob 8. v Kranju in dne 29. avgusta ob 9. v Lescah na sejmšču.

— g Mednarodna tekstilna industrija. V severni Ameriki kaže povoljno. Na Japonskem je še vedno kriza. Južnoameriška industrija nazaduje. Na Švedskem so pričela mnoga tekstilna podjetja izdelovati blago za ženske. Ugodna poročila prihajajo iz Češkoslovaške, Francije in Belgije.

— g Belgijska uvozna in izvozna trgovina. V prvi polovici tekočega l. je znašal uvoz 5.067.629.000 frankov, izvoz pa 3.789.011.000 frankov.

Češkoslovaška - Jugoslov. gospodarska zveza.

Dr. Fran Ziška je napisal v brošuri »Vzorčni veleosejem v Pragi« zanimiv članek o naši gospodarski zvezi s češkoslovaško republiko. Ker je članek zlasti zaradi bližnjega »Ljubljanskega veleosejma« aktualen, ga priobčujemo v izveščku z informacijo našim trgovsko-gospodarskim krogom.

Polom avstro-ogrške monarhije in Rusije je vstvaril na vshodu Evrope celo vrsto malih držav. Pred vojna zgodovina nas uči, da so bile male države v resnici le žoge v rokah velesil v gospodarskem oziru. Tudi Srbija je bila pod vladjo Obrenovičev samo igračka Dunaja. Karadjordjevič so spreminili smer politike, radi tega je prišlo l. 1906 do carinske vojne med Avstrijo in Srbijo, ki se je rešila Dunaja, toda kmalu nato je prišla pod zaščito Rusije. Podobno je bilo s Črnogorjo, kjer so poleg avstrijskega in ruskega upliva gospodovali tudi struje italijanskega gospodarskega imperializma.

Danes, ko je Avstrija mrtva, Rusija težko bolna, Italija v Jugoslaviji popolno diskreditirana, je mesto male Srbije in še manjše Črne gore veliko večje kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je pa vsled številna prebivalstva, gospodarske organizacije, splošne kulture, državne tradicije itd. še vedno mala država, ki se mora brezpogojno porokiti vsakemu diktatu složnih velesil. Sicer se še ne more trditi, da trpi Jugoslavija že sedaj pod diktaturo kake velesile ali skupine velesil, ker je Evropa politično in gospodarsko še preveč desorientirana, toda kaj bo jutri? Kdo bo zagospodoval v Jugoslaviji?

Ali bo Jugoslavija svojo težko pridobljeno formalno samostojnost tudi materialno vzdržala? Odgovor je enostaven: osamljena Jugoslavija bo prišla preje ali pozneje pod politično in gospodarsko »okrilje« kake velike države, dočim more Jugoslavija v srečni zvezi s približno enako državo ohraniti v vsakem oziru svojo samostojnost. In še več! Jugoslavija more skupno s svojim zaveznikom sčasoma postati sama velesila.

To je torej edina smer, v kateri se more voditi politika Srbov, Hrvatov in Slovencev, katere zaveznici, ca mora biti češkoslovaška republika, ki se nahaja v podobnih razmerah kakor Jugoslavija. Na to pot so dejansko krenili politiki obeh držav, sedaj pa je treba, da jim sledijo tudi narodni gospodarji. Toda tudi v gospodarstvu velja načelo: do ut des! Nepotrebno je vedno izgubljati besed o tem, kaj more vse dati češkoslovaška republika Jugoslaviji, ampak je treba v prvi vrsti povedati, kaj more dati Jugoslavija svojemu češkemu bratu. To je predvsem morje.

Toda ali imajo Jugoslovenci morje? To vprašanje se bo zdelo mnogim naivno, toda pogledati je treba samo na zemljevid, da se vidi koliko morja ima Jugoslavija. Pojem morja znači za narodnega gospodarja več nego neizmerno količino slane vode in divnih prirodnih krasot. Za narodnega gospodarja ni morja, kjer ni pristanišč. Za pristanišče ne zadostuje samo izgrajena obala, kjer more ladja pristati, ampak tudi železni steber, na katerega se more privezati. Pravo pristanišče potrebuje tudi železniške zveze, skladišča, organizacije uradov in trgovine itd. A vsega tega Jugoslavija nima. Vsa »jugoslovenska« pristanišča, ki se jih poslužuje jugoslovenska trgovina: Trst, Pula, Reka, Solun so v tujih rokah. Šibenik, Split, Gruz, Kotor se niso prava pristanišča. Popolna izgradba teh pristanišč zahteva za vsako več milijard dinarjev, toda ta izgradba, čeprav tehnično in finančno mogoča, je za gospodarsko osamljeno Jugoslavijo nemogoča, ker v Jugoslaviji sami ni toliko prometa, da bi se izplačale te ogromne investicije.

Jugoslaviji je torej potreben nekdo drugi, ki ima promet ne pa morja in to je češkoslovaška republika s svojo močno industrijo in ekSPORTOM, s svojimi eksportnimi tradicijami na vzhod in jugovzhod, na Balkan, v Egipt in Levanto.

Pred vojno je bil Hamburg češko pristanišče. Pot iz Prage čez Hamburg, Gibraltar, Sueški prekop v Indijo je bil cenejši nego pot čez Trst. Danes je pot čez Hamburg za mlado republiko precej nevarna. Trst je v rokah neiskrenega tučca, zato mora Jugoslavija skrbeti, da bo šel pot češkega eksporta čez njo.

To je glavna točka programa za jugoslovensko gospodarsko politiko: privaditi češki eksport na jugoslovensko ozemlje, na jugoslovensko obalo in tam z njegovo pomočjo izgraditi pristanišča, predvsem Split, ki je v značni črti samo toliko oddaljen od Bratislave kakor Praga od Hamburga. Dokler bo v Jugoslaviji slaba industrija, more konsumirati od češkega eksporta kar potrebuje, ko se bo pa njena industrija ojačala s češko pomočjo in po češkem izgledu, more postati češki eksport čisto transiten. Ko pa bo Jugoslavija čez dve, tri generacije sama industrijsko — eksportna država, bo vpeljala svoj eksport v smeri češkega eksporta.

Zarota proti državi in regentu.

Prejeli smo nastopni popravek našega članka z dne 12. avg. 1921 (v posnetku povzetega iz časopisa »Riječ«, Zagreb z dne 11. avg. 1921) in regenta Popravek slove: Članek ne odgovarja resnici, v kolikor se tiče moje osebe. Ni res, da se pečem s politikom, najmanj s tako, ki nasprotuje naši državi. Nekaterih oseb, ki so v članku navedene, sploh ne poznam, druge so mi znane iz časa moje aktivne službe, ki je prestala o polomu Avstro-Ogrske monarhije in odsihdoh je nehala vsa ko občevarje med temi osebami in menoj. Za vlade drja Palečka in dr. Tomljenoviča smo bili jaz in moji tovariši izgnani iz Hrvaške in mnulo je ravno leto, odkar sem se jaz vrnil v domovino. V tem času je imel vsak priliko, opazovati moje delovanje in moje življenje, in v svesti sem si, da nima nihče vzroka dvomit, da sem vseskozi korektno postopal kot državljani kraljevine SHS. Zagrebška »Riječ« je 17. t. m. objavila jednak popravek.

V Ljubljani, 19. avgusta 1921.

Vladimir Laxa, general.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Sožalnica sokolskega saveza

Starešinstvo Jugoslov. Sokolskega Saveza je ob smrti Nj. Vel. kralja Petra Osvoboditelja odposlalo kabinetni pisarni naslednje izjavo sožalja:

Jugoslov. Sokolski Savez se v globoki tugi in največjem spoštovanju klanja pred mrtvaškim odrom Nj. Vel. kralja Petra, slavnega junaka Sokola Osvoboditelja, kličoč Njegovemu svetlemu spominu: Nesmrtna slava! Izvolite tolažiti ta naša užalostena čustva vsi naši rodovini in vsaj vladni. Pogrebni sprežanosti se udeležijo Sokolstvo pod reprezentanco Saveznega starost, br. dr. Ravniharja in pod tehničkim vodstvom Saveznega področnika br. 8 v arcv. Valda. — Jugoslov. Sokolski Savez se ob veličanstvu smrti prvega kralja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev svečano zaklinja, da bo tudi nadalje z vsemi svojimi moralnimi in materialnimi silami deloval v zmislu življenjskih borb velikega pokojnika za moč, veličino in blagor uedinjenega naroda in skupne naše nedelje domovine.

Sokolstvo spominu kralja Petra. Starešinstvo Jugoslov. Sokolskega Saveza odreja:

1.) V počenjenju spomina velikega kralja Petra Osvoboditelja mora vsako

v Savezu včlanjeno sokolsko društvo za vse svoje članstvo prirediti žalno zborovanje, kjer se naj poudarja zgodovinski pomen Njegovga življenja in Njegovih borb za našo nacionalno in državno osvoboditve in uedinjenje. Tako zborovanja naj se vršijo v vsakem sokolskem društvu takom prvih 14 dni po kraljevem pogrebu.

2.) Vsakemu sokolskemu društvu je dano na svobodno voljo, da sme prisostvovati tudi vsaki drugi uradni prireditvi, ki jo bodo oblasti ali korporacije vpriporile v počast spomina kralja Petra in ki niso omejene zgolj na število povabljenecv ali lastnih pripadnikov.

3.) Udeležba na vseh zborovanjih in drugih prireditvah v civilnih oblekah s sokolskimi znaki.

4.) Ta odredba velja za vsa Savezna društva brez vsakega drugega obvestila z naročilom, da morajo sokolske župe tekom enega meseca po kraljevi smrti sporočiti podpisane starešinstvu o izvršitvi te odredbe.

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslov. Sok. Saveza.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 20. avgusta 1921.

— Mestna občina Ljubljana bo pri pogrebu Nj. Vel. kralja zastopana po dr. Miljutinu Zarniku kot t. č. vodji občinske uprave, dalje po občinskih odbornikih gg. Jos. Turku za JDS, Antonu Pesku za NSS in Josipu Piru za SLS. Vodstvo uradnih poslov na magistratu je za čas dr. Zarnikove odsotnosti prevzel g. mag. svetnik Jančigaj.

— Gg. občinski svetovci v Ljubljani se valjijo k slovesnemu cerkvenemu obredu, ki se vrši v ponedeljek ob 10. dopoldne v stolnici za kraljem Petrom.

— V Ljubljanski stolnici se vrše na dan pogreba Nj. Vel. kralja Petra I. v ponedeljek dne 22. avgusta 1921 ob 10. svečani cerkveni obredi. — Na dan pogreba 22. t. m. bodo v prestolnici in v vsej državi zatvorjeni ves dan vsi obrati.

— Južna železnica ob smrti kralja Petra. Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani je sprejelo od glavnega vodstva družbe na Dunaju sledečo brzojavko: »Povodom smrti Nj. Vel. kralja Petra I. izrekamo Vam naše iskreno sožalje. Kraljevi vladni Beogradu je bila hkratu odposlana sledeča v francoskem jeziku sestavljena brzojavka: Povodom smrti Nj. Vel. kralja Petra I. si dovoljuje podpisana družba zagotavljati kraljevi vladni najgloblje in najdanejšo sožalje. Za južno železnico: Weber, dr. Fall. Za generalno ravnateljstvo: Höhsmann. — Ljubljansko obratno ravnateljstvo je glavni direktiji odgovorilo: Sožalno izjavo povodom smrti Nj. Vel. kralja Petra I. smo hvaležno sprejeli na znanje. Naše obratno ravnateljstvo je izrazilo sožalje potom tukajšnjega kr. pokrajinskega namestnika. Vrečko m. p.

— Popravek. V naši notici v včerajšnjem listu »Trboveljski škandal« je v deseti vrsti čitati pravilno: »Naravno, da skuša za služiti, kar se da«.

— Odvetniške pisarne v Ljubljani ostanejo v ponedeljek, na dan pogreba kralja Petra, zaprte in torej ne uradujejo.

— Trgovine na dan pogreba kralja Petra. Gremij trgovcev naznanja vsem svojim članom, da bodo trgovine povodom pogreba Nj. Vel. kralja Petra I. v ponedeljek, dne 22. t. m., zaprte.

— Avstrijskinstvo ali — svoboda? V bivši Avstriji je imel nekdo sliko (stara razglednica) kralja Petra skrito nekje v miznici. Tam jo je našel podel denuncijant. Ta nesrečnej je prišel radi tega pred — preko sodi! Zdej v Jugoslaviji je imel nekdo vidno na steni obešeno sliko avstrijskega cesarja. Zaveden jugoslovanski sodnik je razsodil povse pravilno, da je to odgovorni razlog, ker slika slovanov in spjeljeno slovenov in srbofobsega cesarja izživa in krši red in mir v hiši. — Žalostno bi bilo, ako bi ga ne! Pa ti pride drug, »višji in kunstnejši« gospod in pravi, da je treba pri nas šele dokazati, da taka izobešena slika ne dela pohujšanjec in — izživa! Vpraša se samo: Kaj bi se zgodilo n. pr. človeku v Gradcu ali Celovcu, ako bi imel obešeno sliko kralja Petra? — Kaj je napisal dr. Tavčar nedavno v svojem krasnem članku? Kdor živi od države, ji mora biti hvaležen in tudi delati za njo! Fiat applicatio!

— Vzpostavljene redni promet na progi Zidmost-Zagreb. Obratno ravnateljstvo južne železnice naznanja, da je v petek z vlaki 507 503 in 518 zopet vzpostavljen redni promet med postajama Raihenburg in Krško-Videm. Ovine so odstranili. Tvorijo za to in preko te prog se zopet sprejemajo.

— Zdravstvo v Ljubljani. Zamimivi so tedenski zdravstveni izkazi mesta Ljubljane v zadnjih mesecih. Jetika je zahtevala veliko žrtev. Rak je skoro redni pojav smrti v izkazih. V zadnjih tednih

Petra cesti je skladiščno poslopje dozidano in pokrito. Hiši Jadranske banke v Pražakovi ulici sta uporabni. V A. Knezovi ulici se dovažajo poslopje Slov. eskomptne banke stavbni material in prično prihodnje dni s kopanjem temelja. Na Taboru je poslopje »Sokola I.« za garderobo in orodje dograjeno a še ne v vsem uporabno. Pri hiši Južne železnice ob Resljevi cesti je dograjen betonski zid in postavljena železna ograja. Prostor pred glavnim kolodvorom je večinoma že tlakovan; hodnik pred poslopjem se še tlakuje. Ureditve mestnih cest s parnim valjarjem se nadaljuje; sedaj se utrjuje Bleiweisova, t. j. državna cesta.

— Pozor na tujce, ki optirajo v našo državo! Opcijski rok za jugoslovansko državljanstvo je podaljšan. To okolščino hočejo zdaj izrabiti razni tuji elementi, ki se jim v naši državi bolje godi, nego pod Italijo, na Madžarskem in v Nemški Avstriji. Nimajo niti še zagotovila o izpustu iz dosedanje njihove države, niti še stalnega posla in bivališča, marveč so ljudje, ki nimajo pri nas nič opraviti ter so sumljivi — protidržavni elementi v habsburški ali pa madžarski službi. Ko bodo pri nas »na gorkem«, bodo takoj pričeli rovariti. Marsikateri ima pod Italijo, Madžarsko odn. Nemško Avstrijo svojo hišo in zemljišče, a se sili v Ljubljano ter izpodirva domače ljudi. Ne dajmo se od vsakega pritepenega človeka v škodo domačih ljudi izrabljati!

— Radi »Velikega ljubljanskega sejma« se pričete šol. leta na osnovnih in srednjih vsled odloka v šol. sv. ne odgodi, pač pa bodo za obiskovalce na razpolago drugi prostori, kjer se pouk prične kasneje.

— III. Porotno zasedanje se prične pri deželnem sodišču v Ljubljani v ponedeljek, dne 29. avgusta 1921. Doslej so se odredile sledeče razprave: na ponedeljek, dne 29. avg. zoper Marijano Krekovo in Katarino Aleksejevičovo zaradi hudodelstva umora; na torek, dne 30. avg. 1921 zoper Jakoba Avšiča zaradi hudodelstva požiga in zoper Alberta Schlegla zaradi hudodelstva goljufije; na sredo, dne 31. avgusta zoper Martina Ravnikarja zaradi hudodelstva uboja in zoper Josipa Guzelja zaradi hudodelstva rop; na četrtek, dne 1. sept. zoper Ljudevita Kosa in pa zoper Julija Derganca zaradi hudodelstva tatvine; ena razprava se na ta dan še razpiše; na petek, dne 2. sept. zoper Mihaela Friškova zaradi hudodelstva umora in zoper Jerneja Špirna zaradi hudodelstva uboja, na soboto, dne 3. sept. je razpisanih več razprav zaradi pogreškov zoper varnost časti, izvršenih po tiskovnih; na ponedeljek, dne 5. sept. zoper Alojzija Tomažiča zaradi hudodelstva umora in na torek, dne 6. sept. zoper Florjana Muleja in Fr. Meršola zaradi hudodelstva umora. Daljne razprave se še odrede čim postanejo obtožnice pravomočne.

— Pismo iz Amerike. Racine, Wisconsin: Prosim, da priobčite nastopne vrstice: Pred vsem svarim svoje rojake v stari domovini, da se ogibljuje ljudi z zlatimi in sladkimi obljubami, ki lovijo lahkega mišljenja na svoje limance ter jih pošiljajo v Ameriko in jih tako pogostoma za zadnje krone oslepajo. Po zadnjih določilih ameriške vlade se sprejema samo tri odstotke novih priseljencev. Pazite torej, da ne boste zapravljali po nepotrebnem denarja za vožnjo v Ameriko, kajti odslej bo zavrnjen vsak novi priseljenec, kakor hitro je doseženo število določenega odstotka. Zlati časi v Ameriki so minili. Tu je nad pet milijonov delavcev brez dela, in ako pojde tako naprej, naraste število brezposelnih kmalu na 10 milijonov. Na tisoče lačnih ljudi se nahaja po mestih. Dobrodelnja društva jih podpirajo, kolikor morejo. Izkoriščanje je vsepovsod strašno. Ameriški kapitalisti so se menda zakleli da bo »čejo ljudstvo« ukrotiti. Delavstvo pa zahteva svoje pravice. Vročina je strašna, pijače pa nobene. Pivo so nam odvzeli, voda je v mnogih krajih neužitna, treba jo je prekuhati, živila so draga, denarja vedno manj, ker ni dela, tako da postajajo časi v Ameriki vedno hujši. Kdor se torej napravlja v Ameriko, naj si to prav dobro premisli. — J. R.

— Iz Clevelanda nam pišejo: Vaš list je tukaj jako priljubljen. Kriza še vedno traja. Iz naše selbine gre jako veliko naših ljudi domov z družinami. Nekateri že po devet mesecev ne delajo, in se kaže, da še do spomladi ne bo nič bolje. Hudo vročino imamo. Naš Sokol tukaj precej napreduje. Pri telovadnem odseku je že število naraslo nad 84, v mladinskem oddelku pa 73. Kaj pa slovenske knji-

ge, ali so kaj drage za nas Amerikance?

— Zdej bodo pa zvesti patrioti! Poroča se nam z dežele: »Slovenec« je poročal pretekli teden, da je ministrstvo vzelo v roke regulacijo duhovniških plač, ki bo obstajala kajpada v dinarjih. In glejte: Po farovžih na deželi so gospodje postali iz protidržavnih elementov in zabavlačev na Srbijo naenkrat navdušeni podaniki Srbije in zvesti patrioti.

— Sprejem v strojno šolo vojne mornarice. Mesca septembra leta 1921 bo sprejetih 110 gojencev v strojno šolo vojne mornarice. Pogoji so: starost 17 do 20 let, 4 razredi ljudske šole, znanje kovaške, ključavničarske ali slične obrti. Prošnje je do 15. septembra 1921 predložiti komandantu strojne šole vojne mornarice v Gjenovici, pošta Zelenika, Boka Kotorska. Več je razvidno v razglasu v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

— Še tega se manjka! Pišejo nam: Ludovik Haidinger, goštilniški najemnik v Kolodvorski ulici, je po plemenu, jeziku in prepričanju Madžar. Rojen in pristojen v Sopronj. Kakor čujemo, je zaprosil za podelitev ljubljanskega domovinstva. A ne na podlagi pripisovne pravice, temveč proti plačilu običajne pristojbine. Rado vedni smo če mu bo uspelo. Bivši občinski svet se je otesal judov. Treba bi bilo iznebiti se še Nemcev, Lahov in Madžarov, ki so dosledno sovražni Slovencev. Haidinger si je pred nedavnim kupil lepo hišo v Celju. S čim? Prav lahko! Če velja pri njem senca gulaža 13 K, ni čudno, da je mož težak!

— Razpust železničarske organizacije. Z ozirom na protidržavno propagando bo na temelju zakona o zaščiti države razpuščena komunistična železničarska organizacija v Ljubljani.

— K železniški nesreči pri Krškem. Iz uradnega poročila obratnega ravnateljstva Južne železnice posnemamo, da je brzovlak št. 507 skočil pri Krškem s tira s tenderjem in vsemi vozovi. Mrtve ali ranjen ni bil nihče. Na licu lica mesta je došla komisija, ki bo vzroke nesreče preiskala. Proga je bila na daljavo 250 m iztrgana. Doslej se ni moglo ničesar konkretnega dognati. — K temu pripominjamo, da je pač zelo sumljivo, da je bila proga na tako daljavo popolnoma iztrgana.

— Aretacija pustolovca. Bivši upravitelj akademске menze v Zagrebu, Stevo Lenajić, rojen leta 1895, v Nadinčih pri Gadelem, okraj Mostar, je hotel živeti lepo, brezskrbno življenje na stroške slovenskega oddelka zagrebske menze. Kot bivšemu upravitelju, katere funkcije je on vršil do začetka leta 1920, so bile njemu manipulacije menze popolnoma znane. Pravdačasno si je preskrbel formulacije za nabiranje prispevkov za menzinim počatom in potem je ponaredil podpise treh funkcionarjev, med drugimi tudi podpis tajnika akademika J. A. S. takimi nabiralnim polami je pred dnevi prišel v Ljubljano ter zašel hoditi okrog trgovcev in bank. V polo je vpisal fingirane zneške po 1000 K s ponarejenimi podpisi dotičnih tvekd in bank. Pri treh uglednih ljubljanskih trgovcih je imel veliko srečo: vsak mu je dal po 100 dinarjev. Včeraj popoldne je stopil tudi v prodajalno trgovca z orodjem g. Odona Koutnega v Kolodvorski ulici in ga prosil prispevka v korist revnim slovenskim akademikom v Zagrebu. Gospod Koutny je pregledal nabiralno polo in takoj spoznal nekatere fingirane podpise znanih mu trgovcev. Skrivaj je poslal svojega vajenca po stražnika. Mlad pustolovec je bil v škriplih. Kljub temu, da mu je hotel gospod Koutny podariti navidezno 100 dinarjev, je pograbil nabiralno polo in pobegnil iz prodajalne. V Slomškovi ulici so ga prišli. Pozneje je aretacija elegantnega mladeniča vzbudila senzacijo po ulici kralja Aleksandra, ko so ga peljali v zapore justične palače.

— Obsojeni komunisti. Zaradi hujškanja proti državi in nje obstoju so bili na policijskem ravnateljstvu obsojeni v enomesečni policijski zapor agitatorji komunistične stranke bivši poslanec Marcel Zorja, dalje železničarja Fran Perdan in Ivan Makuc. Ti trije so bili glavni hujškači v splošni železničarski stavki.

— Našel se je v soboto dop. otroški slannik s trakovi in cvetkami. — Dobi se pri službujočemu stražniku v Tivolskem parku, Arzenš ku.

— Uvedba selste službe pri poštenu uradu v Cirkovcih. S 18. avgustom t. l. se je pričelo pri poštenu uradu v Cirkovcih dostavljanje poštinih pošilk po selekem pismonoši v telb kraje: I. okraj: Mihovci, Drgonja ves, Spodnje Jablane, Zgornje Jablane in pa Pongri. II. okraj: Starošinici. Dostavlja se v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in sobota.

— Opozarjamo naše naročnike in tobakarne na današnji oglas na zadnji strani Ciril in Metodovih vžigalic, ki jih priporočamo. Noben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsument, je, zahtevajte edino le to vrsto!

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v Trbovljah je imelo dne 7. avg. 1921 svojo običajno javno telovadbo. Po velikodušnem daru brata Franc Dežmana, ki je podaril društvu celotni prostor za zgradbo doma in telovadišča, je bilo društvu mogoče nastopiti prvič na lastnem prostoru. Ze tedne pred nastopom smo opazili brate in sestre pri mirljivem delu na telovadišču in dne 7. avg. je bil ves prostor spremenjen ter pripravljen za sprejem gostov in nastopa. Ob pol 4. popoldan je odkorakalo društvo z naraščajem in gosti (Zagorje, Hraštink, Radece in St. Pavel) na telovadišče, kjer se je pričela pol ure pozneje javna telovadba. Kot prvi so nastopili člani skupno lahke Murnikove vezbe za leto 1922, za njimi članice s krasnimi češkimi vajami iz leta 1920. Za temi je sledil pod vodstvom br. Levca moški naraščaj s palicami čez 60 dečkov in pod vodstvom brata Kostanjšeka deca z vajami z zastavicami krog 40 deklic. Tem je sledil naš dobro znani obrtni naraščaj s skoraj brezhibno izvedbo prostih vaj za leto 1922 ter gojenke s cvetnimi loki z obveznimi vajami ter eno sestavo brata Kostanjška. Po odkorakanju deca iz telovadišča so nastopili še enkrat članice z lahkim Murnikovimi vajami in nato krot posebna točka trboveljskega Sokola pod vodstvom brata Kužnika domači telovadci s Celjskimi prostimi vajami iz leta 1910. Pri orodni telovadbi smo zopet videli naše stare brate telovadce kot Rovana, Hlastana, Trotovšek in druge z vedno težjimi in sigurnejš. vajami. Poseben užitek nam je nudila vzor na vrsta telovadecv na krogih; br. Rovana, Hlastana in njihovih tovarišev iz Ljubljane, ki so s svojim nastopom na najlepši način proslavili naš prvi nastop na lastnem telovadišču. Naj nam bodo vedno v zgled in v posnemanje Kot zadnjo točko je nastopilo domače društvo s po bratu Kužniku sestavljenimi štirimi skupinami na lestvi s člani in članicami. Podobnih pet skupin z naraščajem dekci in deklicami nam je podal br. Kostanjšek. Oba nastopa skupin sta žela obilo pohvale. Po telovadbi se je razvila nepričakovana ljudska zabava, ki je polnila celo prostorno telovadišče z občinstvom. Tu so se posebno izkazale naše sestre in brate v paviljonih predvsem pa naš vrli brat starosta J. Letnik, ki je nadkrljeval z svojim neumornim delom vse ostale brate. Zal smo morali pogrešati med delom marsikateriga brata, ki smo ga v prejšnjih letih vedno videli v svoji sredi in upamo, da so ti brate videli naš nastop — in se gotovo z istim sokolskim delom povrnejo med nas ter nam pomorejo pri skupni gradnji za naš Sokolski dom.

Kultura.

— Ljubljanski Zvon leto 1921, št. 8, prinaša na prvi strani tole čestitko: 1851. — 28. VII. — 1921. Svojemu ustanovitelju, uredniku, sotrudniku dr. Ivanu Tavčarju k 70. obletnici rojstnega dne iskreno čestita Ljubljanski Zvon. Vsebinska: 1. Ivo Sorli: Zgodbe o nekaterih krščanskih čednostih in nečednostih. (Dalje prih.) 2. Dr. Ivan Prijatelj: Duhovni profili naših propagatorjev. (Dalje prih.) 3. Milan Pučelj: Uboga deklica. (Konca.) 4. Alojz Gradnik: O zlata zemlja! 5. Prof. dr. R. Nattigal: Matija Murko. (Konca.) 6. Ivan Albrecht: Tri Koroske. III. (Konca.) 7. Anton Vodnik: Zapri oči mehko, mehko ml. 8. A. P.: Lastovka. (Dalje prih.) 9. Mirko Prostran: Vrnitev. 10. Prešeren - Vilas: Lepa Vidne v angleškem prevodu. 11. Milan Fabjanič: Ječe. 12. Stano Kosovel: Ne govorite! 13. Književna poročila. Ivan Zorec. Dolene Hinko: Izbrani spisi. — Iv. Zorec: Dinko Simonovič: Mladost. — J. A. G.: Mazuristič Ivanj Smrt Smilago Čengića. — Bauernfeld E.: Dnevnik. 14. Kronika: A. Lavjovic: Opera. 15. Nove knjige.

Izjava

Bilo bi pod moje častjo, ako bi hotel odgovorjati na obrekovanja, katere objavlja o meni v zadnjem času »Jugoslavija«. Samo k trditvi v »Poslanec«, da se nisem skusil svoječaso braniti glede očitanih v »Straži«, ugotavljam, da sem poslal vsak članek v pogled svoji nadrejeni oblasti, g. odgovornemu uredniku pa popravke, katerih od danc ni priobčil. Objave popravkov tudi sodnim potom ni bilo mogoče izsiliti, ker vsa tozadevna pisma na g. odgovornega urednika tavaajo med Mariborom in Beogradom, ne da bi mogla dospeti v roke naslovljenca. Predaleč bi dovedlo, ako bi se kot uradnik na eksponiranem mestu hotel v bodoče pečati z vsakim časopisnim napadom; zato izjavljam, da nanje sploh ne bom reagiral in je to stvar moje nadrejene oblasti, da me sodi ali štiti.

Ptuj, dne 18. avgusta 1921.
Dr. O. Pirkmaier, vodja okraj. glavarstva Ptuj.

DARILA.

Upravi našega lista je poslala: Za družbo Cirila in Metoda: gospa Roza Janda, soproga rudn. svetnika, 50 K, namesto cvetja na krsto prijateljice gospe Felice Kokali, vdove mestnega učitelja.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podražaj.

Mesečno sobo

prazno ali meblirano ali kompletno stanovanje išče boljši zakonski par brez otrok za takoj. Visokost najemnine postranska stvar. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Ljubljana/5756“.

Velika zaloga: dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji, pnevmatika in vsakovrstni deli. F. Batjel, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejme se v polno popravilo za enajstiranje z ognjem in ponikanje: dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji in deli. Mehanična delavnica, Karlovska cesta 4.

Vizitke in kuverte priporoča

Narodna tiskarna
v Ljubljani.

Ne pozabite!

kadar pridete v Ljubljano na velosejem, si ogledati paviljon in zalogo veletrgovine manufakture **Dular & Fabiani**, Dunajska cesta pri Balkanu. 5531

Za ustanovitev podružnice dunajske elektrotehnične družbe se išče

kapitalno podprt družabnik

z najmanj 300.000 jugoslov. kronami ter primernim lokalom v kakem večjem mestu Slovenije. Strokovno znanje ni potrebno, želi se pa sodelovanje. Dopolni pod „Jugoslawische Filiale Nr. 723“ na Annoncen Expedition M. Dukes, Nachf. A. G. Wien, I. Wollzeile 16. 5746

Bombaževa predilnica in tkalnica Tržič išče za takojšnji nastop

prvovrstno pisarniško moč

za kalkulacijo in prodajo. Vpoštev pridejo samo v tej stroki dobro verzirani in sposobni prosilci. Razventega

perfektno stenotipistinja

(nikaka začetnica) katera naj bode tudi komercialno dobro izobražena. Pogoj za obe službi je popolno obvladovanje slovenskega in nemškega jezika, po možnosti tudi srbohrvaščine. Prosilci naj vpošljejo svoj cur. vitae, spričevala, zahtevke plače, ter po možnosti tudi sliko direktno na gornjo tvrdo. Jugosloveni imajo prednost.

Potrti od neizmernih srčnih bolečin naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš srčno ljubljeni sin, brat svak in stric, gospod

Rado Klanjšček

vladni koncipist

dne 16. avgusta 1921 ob pol 7. uri zvečer, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere in v cvetu svojih 27 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 18. avgusta ob 4. uri popoldne iz hiše žaiosti na domače pokopališče.

Preblyagega pokojnika priporočamo v blag spomin molitev!

V Števerjanu, dne 16. avgusta 1921.

Josip, oče. Marija, mačeha. Miha, Mirko, Avgust, Vladimir, bratje. Terezina Lenardič, Deonizija, sestr. Anton Lenardič, svak. Ivanka Klanjšček, svakinja. Gojmir Klanjšček, nečak.

Zahvala.

Podpisani se iskreno zahvaljuje vsem, ki so o priliki smrti moje prerano umrle soproge, gospe

Sonje Peganove roj. Vavpotič

pismeno ali ustmeno meni in mojim otrokom izrazil sožalje ter spremili blagopokojno na njeni zadnji poti. Osebito se zahvaljujem damam za samaritaren trud ob njeni smrtni postelji in častno spremstvo pri pogrebu, Sokolu iz Radovljice, Bleda, Jesenic, Kranjske gore in Mojstrane za veličastno udeležbo, pevskega zboru kranjskemu za pretre-sojoče izvajane žalostinke ter vsem darovateljem vencev in šopkev.

V Radovljici, dne 19. avgusta 1921.

Alojzij Pegan, notar.

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 4— pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13, Trnava. 26

Klavirje
uglašuje in popravljajo solidno in točno ter gre tudi na deželo.
Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45.

Inž. Lavrenčič & Co.,

stavbeno podjetje

Ljubljana, Rimska cesta 2
prevzame vsa v to stroko spadajoča dela kakor: vodne, visoke in temeljne zgradbe etc. Proračuni, načrti in obisk inženirja brezplačno.
Izrada vodnih sil. 5738

Pes čuvaj

10 mesc. star se ceno prodaja. Frančiškanska ul. št. 2. Lauter. 5725

Meblovana mesečna soba
če tudi skromnejša se išče. Cenj. ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „K. P. št. 5725“.

Mesečna soba
priprosto meblirana, v sredini mesta, s posebnim vhodom, električna razsvetljava in drž. telefonom se odda. Samo solidne osebe naj pošljejo ponudbe na upravo Slov. Naroda pod šifro „Rebev 5732“ 5732

Delnice Jadranske banke

46 komadov zadnjih dveh emisij na prodaj. Ponudbe z navedbo višine je poslati na upr. Slov. Naroda pod šifro „Delnice 5733“

Mesarski vajenec

išče mesta pri kakem večjem podjetju v svrhu izpopolnitve. Ponudbe na upravo lista pod šifro „Mesar 5735“ 5735

G. F. Jurasek
uglaševalac glasovirjev v Ljubljani
Wolfova 12.

Izvršujem uglaševanja ter popravila glasovirjev in harmonijev specijalno strokovno, točno in ceno.

Stanovanje

v sredini mesta obstoječe z 1 velike sobe, kuhinje in shrambe se zamenja za večje tudi v sredini mesta. Ponudbe pod „Zamena 5751“ na upr. lista. 5751

1. septembrom se sprejmejo:

prodajalka za modno trgovino, prvovrstna moč, kontoristinja z nekaj prakse in 2 učenki. Samo pismene ponudbe na tvrdo P. Magdič, Ljubljana. 5777

Proda se

dobro ohranjena ledna omara za gostilničarstvo ali mesarsko obrt, istotam se prodaja pletilni stroj ter ena starinska ura stara 300 let. Poizve se Spodnja Šiška, Gasilska c. 120. 5753

Kupi se hiša

z dvema ali tremi stanovanji in nekaj vrta v bližini Ljubljane ako mogoče eno stanovanje prazno. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 5741

Pet vagonov lepih hrastovih desk
od 3 mt. naprej d., 30—60 mm. deb. na prodaj. Ponudbe pod „hrastove deske 5736“ na upravo Slov. Naroda. 5736

Bančni uradnik
mlajši iz zasedenega ozemlja išče sobo za takoj ali s 1. Pismene ponudbe pod „Jadran 5745“ na upravo Sibv. Naroda. 5745

Iščem

izurjenega konceptn. uradnika ozir. kandidata. Notar KAZIMIR BRATKOVIČ, Ptuj. 5748

Dijak,

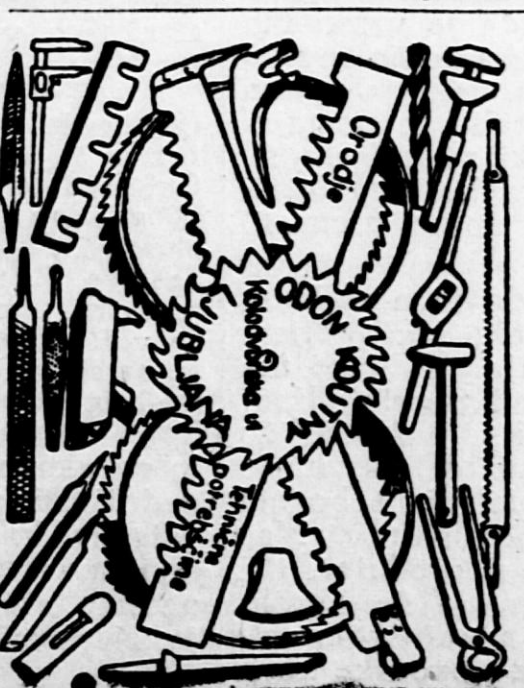
Primorec, 4. ali višjega razreda gimnazije, se sprejme pod ugodnimi pogoji na hrano in stanovanje. JOSIP STOJAN, Maribor, Tattenbachova ul. 26. 5749

VABILO

na
Izredni občni zbor
„Občalnice za Slovenijo“ r. z. o. z. ki se bo vršil dne 31. avgusta 1921, popoldne ob 4. uri v zadržni pisarni.

DNEVI RED:

1. Sprememba pravil;
2. Dopolnilna volitev v načelstvo in nadzorstvo.
Za načelstvo „Občalnice za Slovenijo“ r. z. o. z.
Janko Jovan, Albin Propeluh.

Parafin, petrolej, plinovo olje, olja za mažo, olja za avtomobile, bencin i. t. d. dobavljajo najkvalitetneje KIESLER & Co., WIEN, VII. Zieglergasse 12. T. 30344 6003

Išče se

v odvetniški pisarni izurjena stroje-piska (—ec) in stenografinja (—). Ponudbe na dr. A. Vrtačnik, Dalmatinova ulica št. 3, pritličje, desno. 5734

Kot gospodinja

želi mesta h kakemu starejšemu gospodu vdova priv. urad. srednje starosti poštena dobra gospodinja z večletnim spričevalom. Sprejme tudi mesto v kako drugo podjetje kot gospodinja. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 5710

Bukova drva

1 m dolga iz eraričnih gozdov popolnoma suhih 30 vagonov dobavne takoj, in za poznejši čas 120 vagonov vse franko vagon obmejna postaja naprodaj. Ponudbe z navedbo cene pod „Najvišji ponudnik/5747“ na upravnistvo Slovenskega Naroda. 5747

K št. 7211/21.

ref. IX.

Razpis

Vsled sklepa občinskega sveta z dne 22. marca 1921, mag. št. 7211/1921, se javno razpisujejo

stavbinska, tesarska in vsa druga obrtniška dela in do-bave za zgradbo mestne stanovanjske hiše na Prulah.

Načrti, proračuni, splošni in podrobni stavbni pogoji in drugi pripomočki so na vpogled v mestnem stavbnem uradu, Lingarjeva ulica št. 2, v uradnih urah od 8—14 ure. Tukaj se tudi dobe proti plačilu ponudbeni formularji in proračuni. Pravilno sestavljene in kolekovane ponudbe, v katerih je vpisati enotne cene tudi z besedami, je vložiti v zapečatenem ovoju pri imenovanem uradu najpozneje do 6. septembra opoldne.

Ponudbi je priložiti potrdilo mestne blagajne, da je ponudnik vložil predpisani 5% ni vadij.

Zakasnele ali nepravilno sestavljene ali nepopolne ponudbe se ne sprejmejo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 19. avgusta 1921.

Izvleček iz voznega reda

z veljavo od 1. junija 1921.

Državna železnica		Južna železnica	
Odhod iz Ljub.	Prihod v Ljub.	Odhod iz Ljubljane	Prihod v Ljubljano
*5-15 proti Jesenicam 6-35 „ „ „ „ 12- „ „ „ „ 18-34 „ „ „ „	7-10 z Jesenic 10-35 „ „ „ „ 20-43 „ „ „ „ *22-53 „ „ „ „	0-40 proti Dunaju, brz. 5-18 „ Mariboru (Zagreb) 6-17 „ Zid. mostu, S. O. E. 6-40 „ Mariboru, meš. 11-35 „ Dunaju, brz. 12-06 „ Dunaju (Zagreb) 14-20 „ Zidanemu mostu 15-56 „ Zid. m. (Zagreb) brz. 17-35 „ Mariboru (Zagreb) 23-55 „ Dunaju (Zagreb)	0-20 z Zid. m. (Zagreb) S. O. E. 3-03 „ Dunaja (Zagreb) 5-03 „ „ brz. 7-31 „ Zidanega mosta 10-41 iz Spilja (Zagreb) 11-28 z Zidanega mosta, brz. 14-55 „ Dunaja (Zagreb) 17-01 „ Dunaja (Zagreb), brz. 20-30 iz Maribora, meš. 21-40 „ Spilja (Zagreb)
6-34 proti Nov. mestu 12-46 „ „ „ „ 17-53 „ „ „ „ 23-18 „ „ „ „	5-41 iz Nov. mesta 8-03 „ „ „ „ 14-13 „ „ „ „ 20-20 „ „ „ „	7-40 proti Kamniku *13-10 „ „ „ „ 14-10 „ „ „ „ 18-50 „ „ „ „	6-30 iz Kamnika 13- „ „ „ „ 17-30 „ „ „ „ *22-18 „ „ „ „
Tržiška proga ima redno zvezo z gorenjskimi vlaki (razun nedeljskega izletniškega vlaka).		0-42 proti Trstu, S. O. E. 5-27 „ „ brz. 5-50 „ „ brz. 11-55 „ „ brz. 14-25 „ Rakeku 17-31 „ Trstu, brz. 17-50 „ „ „	0-05 iz Trsta, brz. 5-44 „ „ S. O. E. 7-22 „ Rakeka 10-45 „ Trsta 10-59 „ „ brz. 14-22 „ „ „ 21-52 „ „ „
* Vozijo samo ob nedeljah in praznikih.		7-40 na Vrhniko 13-18 „ „ „ „ 19-20 „ „ „ „ 22-10 „ „ ob ned. in prazn.	6-25 z Vrhniko 10-20 „ „ „ „ 17-22 „ „ „ „ 21-15 „ „ ob ned. in prazn.

Zeza z Rogoško Slatino. Od 6. julija do 1. oktobra 1921, v času letoviške sezone v Rogoški Slatini bodo ustajali brzovlaki na postaji Grobelno. Odhod iz Ljubljane ob 11-35, prihod v Grobelno 13-43. Odhod iz Grobelnega ob 16, prihod v Rogoško Slatino ob 17. Odhod iz Rogoške Slatine 13-39, prihod v Grobelno 14-45. Odhod iz Grobelnega v Ljubljano 14-57, prihod v Ljubljano (gl. kol.) 17-01.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Otvoritev notraniske podružnice.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke v Ljubljani naznanja, da je otvoril 15. avgusta 1921 svojo

podružnico v Rakeku

v hiši trgovca g. A. Domicelja nasproti kolodvoru v Rakeku. Podružnica se bode bavila z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli.

Upravni svet.

Na prodaj dobro ohranjen otroški voziček. Naslov pove upravn. Slov. Slovenskega Naroda. 5701

Proda se črna salonska oprava s preprogo in zavesami. Naslov v uprav. Slov. Slovenskega Naroda. 5998

Mlad trgovski pomočnik mešane stroke išče službe v mestu ali na deželi. Naslov pove uprav. Slov. Slovenskega Naroda. 5706

Prodaj več spalnih masivnih orehovih in češnovih oprav. Sprejem mizarskega vajenca proti takojšnjemu plačilu. J. Anđelovič, Kozlezijska ul. 13, Trnovo. 5718

Proda se stavbena parcela na prijetnem kraju. Naslov pove upravn. Slov. Slovenskega Naroda. 5709

Samostojen knjigovodja za eno in dvostavno knjigovodstvo išče za popoldanske ure primernega mesta. Cenj. ponudbe pod „Knjigovodja/5657“ na uprav. Slov. Slovenskega Naroda. 5657

Išče se družabnik za dobro vpeljano veletrgovino z mešanim blagom v zelo prometnem območju na 2. res. kolesi se ceno prodaja. Karel Čamerlik, Ljubljana, Gosvovska ul. 3. 5719

Dvosedežni avto po potrebi tudi za 4 osebe v najboljšem stanju z novimi pnevmatikami in 2 res. kolesi se ceno prodaja. Karel Čamerlik, Ljubljana, Gosvovska ul. 3. 5719

Išče se mesečna soba s posebnim vzhodom eventualno z oskrbo, ali pa manjšo stanovanje z opravilo ali brez opravila proti zelo dobri najemnini. Ponudbe na poštni predal št. 53. 4805

Hiša z gostilno s hlevom in vrtno ter za 44 mernikov posejano v večji vasi pri Kranju se skupno ali posamezno po ceni prodaja. Ravnotam se proda tudi voz za poljsko delo. Več se poizve pri L. Rebolj v Kranju proti priložitvi 1 din. znamke. 5721

Pisarniško delo za na dan išče absolutna Weinlichovega trgovskega točaja. Cenjene ponudbe na upravn. Slovenskega Naroda pod „Lepa pisava/5714“. 5714

GRICE ALOJZIJ, sedlar v Kandiji št. 28 pri Novem mestu se priporoča za vsakovrstna sedlarska in tapetniška dela. 5693

Razpisuje se služba pisarniškega uradnika ter registratorja za trajno namestitev. Pismene ponudbe je vpslati najkasneje do 30. avgusta t. l. Prejemki po dogovoru. Nastop službe eventualno takoj. Zveza industrijskih, Ljubljana. 5723

Kontoristinja išče stanovanje in hrano. Ponudbe pod „Kontoristinja 5711“ na upravništvu Slov. Slovenskega Naroda. 5711

Pozor! Kopalci v Lazah! Otvorila sem novo gostilno ob Savi nasproti kolodvoru. Za obilen obisk se priporočam. Anica Lulit - Lenček. 5724

Rudniški računovodja z večletno prakso, samostojna moč želi sedanjo službo prenesti, prevzeti bi tudi mesto skladiščnika ali blaginika. Eventualne ponudbe se prosi na uprav. Slov. Slovenskega Naroda pod „O. F. št. 2000/5718“. 5718

Proda se več kavarniških divanov. Poizve se Gilnce 28. pri Ljubljani. 5699

Fine konjske salami se dobijo vsaki dan sveže à 20 K kg pri Ivan Mariniček, Gilnce pri Ljubljani. 5699

Učenec za modno trgovino se takoj sprejme. Naslov pove uprav. Slov. Slovenskega Naroda. 5676

Moško kolo dobro ohranjeno se proda. Naslov pove upravn. Slov. Slovenskega Naroda. 5690

Na prodaj 2 nadstropna nova hiša s 7 stanovanji 5 minut od južnega kolodvoru, lep razgled, mal vrt. Dopisi na Marijo Potek, Maribor, Mlinska ul. 32. 5717

Lep lovski voz s streho, napol krita kočija skoraj nova, se po nizki ceni prodaja. J. Kralj Žetozniki. 5622

Išče gospodična ali gos ki bi poučevala gospoda v slovenskem in nemškem jeziku. Ponudbe pod „Ruski 5649“ na uprav. Slov. Slovenskega Naroda. 5649

Išče se za čas od 3. do 12. septembra 1921 gospodinja prodajalka za kozmetični paviljon „Ljubljanskega velikega semnja“. „Laso“ Ljubljana Rimska cesta 21. 5680

Iščem družabnika za manufakturno trgovino v moji lastni hiši s približno 300.000 — 350.000 K za podjetje v večjem obsegu. Ponudbe na uprav. Slov. Slovenskega Naroda pod „Trgovci 5589“. 5589

Išče se agilen in mlad družabnik za nekeoliko vpeljano vinsko trgovino, z nekaj denarjem. Poizve se v upravništvu Slov. Slovenskega Naroda. 6005

Službo gospodinje išče vdova, srednje starosti, vajena opravljati vsa domača dela ter se razume tudi na kmetijstvo. Naslov: Planina 5553 na upravništvu Slov. Slovenskega Naroda. 5553

Potnik mlajši, izurjen dobro v galanterijski in mešani široki se za mesto in bližnjo okolico takoj sprejme. V. TRATNIK, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. 5721

2 izurjena čevlarska pomočnika in en prvovrsten prirezovalac. se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Več se poizve v trgovini čevljev, Gradišče 10. 5542

Prodajalko manufakturne stroke, dobro de-tailistino, sprejemem takoj. Eventualne ponudbe na upravništvu pod „Manufaktura 5611“. 5611

Sirovoollnimotor 6 HP Wahlenovsky v dobrem stanju se po ceni prodaja z vsemi pritiskalnimi priključki & kompara, tovarna mizarskih izdelkov, Maribor. 5617

Brezplačno stanovanje oddam blizu Ljubljane onemu, ki mi odstopi stanovanje v Ljubljani z 3 ali več sobami. Ponudbe pod: „F. M. 22“ na uprav. Slov. Slovenskega Naroda. 5646

Več hiš (vil) v Ljubljani ugodno na prodaj. Pojasnila se daje v pisarni Prepro-dstva hišnih posestnikov v Ljubljani-Selenburgova ulica 5/1. od 4.—6. popold. 5631

Posestvo v industrijskem kraju z 9000 prebivalci, s 14 orali gozda, niti v travnikov, hiša z lepim vrtom, z gospodarskim poslojem, z malo trgovino, primerno za večje podjetje ali trgovino, električna napeljava in vodovod v hiši, se takoj po zelo ugodni ceni prodaja. Vprašanja in ponudbe na upravništvu tega lista pod „Ne zamudi!“ 5688

Brašno (moko) prvovrstnih bačkih in banatskih mlinov nujda uz najjeftinije dnevne cijene sa svog skladišta u Zagrebu. Veletrgovina brašna Vjekoslav Wietland i drug, Zagreb, Ilica 191. Telefon 6-43. 5713

Ugodna prilika! Samo 16 dni! **NAZNAŃILO.** Vsled prenovljenja lokalov bo modna trgovina **A. ŠINKOVIC** nasl. na Mestnem trgu št. 19. od 19. avgusta do 3. septembra 1921 zaprta. Prodaja se pa vrši med tem nad trgovino v prvem nadstropju (vhod skozi vežo) **z 10 % popustom.** **Samo 16 dni!** **Ne zamudite!**

Stefan Breznik biči učitelj Glasbene Mlad. Ljubljana Kongresni trg št. 15. Prvorazredni klavir, pianin in harmonika; Förster, Es-sendorfer, Heintze in drugi (tudi na okroge in posode). VIOLINE in vsi ostali instrumenti v bogati izbiri. STRONE in Pice vseh vrst na debelo in drobno. KALJEČJA TVRKA V JUOSLAVIJI

Prazne vinske sode v najboljšem stanju ca. 4.000 l na prodaj. Ponudbe pod „Sodi“ poštno ležeče Križevci pri Ljutomeru. 5637

Novo prispoll cerkveni zvonovi iz pravega bronu, 10 letno jamstvo na zalogi okrog 50 komadov različne velikosti pri „Metalurški d. d. Zagreb, Ilica br. 134. Telef. 1-93. Zahtevajte cenik! 5318

Ruska književnost. Tražite cjenike ruskih originalnih knj. za od Češkejugoslovenske naklade. J. Hrejk, Zagreb. 4232

Žigovci, nudim Vam žitno - sladno kavo o najnižjih dnevnih cenah. J. Roje Hosto - Ljubljana, elektr. čad izde-ovanje žitno - sladne kave. 5670

Stavbena parcela vit, v obsegu 2000² v Ljubljani, s akcij. prodaj. Vpraša se: Krakovski, sio 14. 570

Dr. Demšar zopet ordinira.

Amerikanci - Primorci Pozor! Na prodaj so: dobre gostilne, trgovine, mlini, lena kmetijska posestva vsake vrste, vele posestva in mala posestva, hie, vile t. d. Obuile se na Zvezta Breznik & Celje, Belgionelle ul. 3. 5344

Kupi se 1.000 do 1.500 komadov borovih drogov za električni daljnovid 8-5 — 10 m dolžine proti takojšnji dobavi. Ponudbe na „Elektrarna Zagreb d. d.“ v Višnjigori. 5715

Razpis. Gradsko poglavarstvo u Mitrovici želi usposaviti vodovod i kloacnico, te po- ziva gg. koncesionare koji bi ovaj po- seo uzeti na sebe da to u-postave. Poblizi uvjeti mogu se dobiti (videti) u kancelariji gradskog inženjera do 1. oktobra 1921, a načrti moraju biti podneti najkasnije do 1. novembra o. g. i to na gradsko poglavarstvo. 5713

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica VAN BRICELJ, Dunajska ces. 19, se priporoča. Izvšitev točna cene zmerne. 12-0

Sokoli! Telovadni čevli vseh mer zonet v zalogi pri H. Seliak, Ljubljana, Prešernova ulica 52. 4918 Velika zaloga čevljev in potrebščin

Prof. dr. Valenta zopet ordinira. Brinjevec ajamčeno pristen, v sodčkih in steklenicah, nudi na debelo Parna veležganjarna Robert Diehl, Celje.

Jezdec (Jugoslovan) išče mesto kot vlečni motor ali železnic za voloposredstva ali v dir-talskem hlevu. Dopise je po- siljati pod „Tüchtig 4569“ na Dunaj, poštni urad 63, VII. Schottenfeldgasse, postlagernd

G. Flux Gosposka ulica 4, I. nadstropje leva. 1660 nujno: 2 gospodini k otrokom učiteljico za francoščino i nemščino v neki zavod v Zagreb, več priektnih kuharic k 2 in več ljudem, 5-6 sobanic, več kuharic in deklek za vse, v Sarajevu, Karlovec, Zagreb, Bied, Ljubljano, itd. Podnatakar, rlat. natakarcio za ka- varno, 2 posebni strežniki, kočijaži, i. t. d. Pri zunanjih naročilih znanika za odgovor. Reflektira se samo na dobra izpricavala ali pridne začne ce.

Prokurista kavarna na območju Semmeringa (Niže Avstrijsko) lastna hiša z velikim stanovanjem, ki se jo zamore takoj uporabiti, jako ugod- na obrtna lega, obrat celo leto, razkošno opremljeni kavarniški prostori, dozi ava hiše mogoča, se proda za 61/2 milijonov n. avstr. kron proti takojšnjemu pla- čilu v gotovini (ugodna prilika za izrabo s-danje nizke valute). Ponudbe poi- naslovom G. Krušic, v Gradcu (Graz) Glacisstr. 37. 5743

Gradbeno podjetje inženir Dukić in dr. Ljubljana, Resljeva cesta 9 se pr poroča za vsa v to stroko spadajoča dela. 235

Misi, podgane, stenice, šturki in vsa golazen mora poginuti, ako porablja moja najbolje prezkusena in splošno hvaljena sredstva, kot proti polskim in hišnim mišim K 12, za podga- ne K 16; za šturke posebno mo- čna vrsta K 20; tinktura za stenice K 15; uničevalec moljev K 10 in 20; prašek proti mrčesom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5—12; ma- zilo za uši pri živalih 6—12; prašek za uši v obliki in peruti K 10 in 20; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjadi (uničev. rastlin). Prašek proti mravljam K 10 in 20. Pošlita po povzetju Zavod za eksport M. Janker, Petrinjska ul. 3, Zagreb 15. Preprodajalci popusti!

Nudim brezobvezno Ciril - Metodove vžigalice „DRAVA“ - VŽIGALICE družbe sv. Cirila in Metoda. Zaloga pri iz. Perdanu v Ljubljani. MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR! Te vžigalice so v prid družbi sv. Cirila in Metoda v LJUBLJANI. na povsem konkurenčna. Pri nakupu vžigalice zahtevajte moj cenik. J. Perdan, Ljubljana.

PARAMON Gumijevе pеte. Nepo- končljiva trajnost. Tvor- nica: Bratislava - Petr- žalka. Prodajni biro: Pa- ramon Gummiindustrie, Wien VII. Neubaugasse No. 7.

Svo vrsti šivačih strojev iz tvornice „Kaiser“, „Naumann“, „Vesta“ uz tvorničke cijene, neposredno iz tvornice ili carinjeno sa skla- dišta Zagreb nudija Posebni odlo za šivače stro- jeve na veliko — glavno zastupstvo — **Em. Fischer, Zagreb, Jurišićeva ul. 6.** Telefon broj 3—98. Doknadni dijelovi šivačih strojeva i dvokolica te prvovrstnih inozemskih pnevmatika na veliko i malo. Tražite cijenik.

Naznanilo. Vinotoč, Mestni trg št. 13, (po domače „pri Fridrihu“), znana mrzla klet, priporoča sledeča vina: Fini cvček iz najboljših gorc 1. 28 K Rizling, 1. vrste 1. 32 K Črno, močno, proti griži, 12 stop. 1. 32 K Prepičajte se in pošljite po vino.

Lovci! Lovske puške vseh sistemov, od najfinejših do najnavadnejših, različno municijo in reparaturo vsakovrstnega orožja kakor tudi montažo daljnogledov Vam poskrbi

Janko Mišic, puškar v Kranju, puškarški strokovni učitelj in zastopnik slovenskih puškarjev v Borovljah. (Avstrija). 5731

Ludwig Minterschweiger & Co. Maschinenfabrik u. Eisenglosserei G. m. b. H. Lichtenegg bei Wels, O. Oestr. Specialitate: stroji za opekarnice ter kompletne opreme za opekarnice in tvornice za glinasto blago, kamnelonno in kompletne naprave za napravljanje gramozu in peska, transportne naprave: prenosne naprave na vrvi in verige, riže na vrvi, različne naprave, krožni trans- portirerji, visoke železnice, naprave za pol- njenje kolic s premogom, elevatorji itd. Stroji za dviganje bremen: škripet, navoji, graniki, dvigala, naprave za prekladanje za kosovno in množinsko blago, viti in stroji za izpravljanje blaga, različni navoji itd. Opreme za steklarstvo: oblike za prešno, pihano in strojno blago stroji za kompletne brusilne naprave, armature za peči in orodje za vso steklarsko industrijo.

Inženier dr. Miroslav Kasal Ljubljana, Hlilsojeva ul. 7. Specialno stavbe- no podjetje za ba- tonske, železoba- tonske in vodne — zgradbe. — Izraba — vodnih sil.

Transformator elektrotehnična tovarna družba z o. z. Ljubljana, Dunajska cesta št. 75. izvršuje: transformatorje in motorje, silikalne naprave in aparate. Popravlja: vse vrste električnih strojev in aparatov. Generalno zastopstvo svetovne torške Felten & Guillaume tovarne električnih kablov in električne vrvice. velika zaloga motorjev, kablov, oru- dje in izolirane ceol. Tel. 142 in 230. Poštni predal 144.

Kapital K 20.000.000. **SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA** **Liubljana, Selenburgova ulica šte. 1.** Izvršuje vse bančne transakcije naikulantneje. **Podružnica v Novem mestu.** **Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.** **Rezerve okrog K 6.000.000**

Velika zaloga klobukov in slami-
nikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobi pošta Domžale
Prevezajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo in soboto.

Edina tovarniška zaloga
šiv. strojev za rodbin-
sko in obrtno rabo, v
vseh opremlj. mater-
jal predvojni. Dalje
igle, olje, posamezni
deli za vse sisteme
na veliko in malo.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni po-
goji. — Popravila se sprejemajo. —

Na veliko in malo po-
trebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje in sed-
larje, sukanec, čevljar-
ska preja, toaletne po-
trebščine, modno bla-
go, pletenine i. t. d.

Jetika!

Specialist za pljučne bolezni

Dr. Pečnik

ordinira v torek in petek: 11 — 12 ure
in 2 — 4 ure v Mariboru, Razlagova
ulica 21.

Vse druge dni pa St. Juri ob 1. z
3275

Strešno lepenko,

ak za konzerviranje z lepenko kritih
streh, asfalt, katran, lesni cement, ksil-
olej (najcenejši karbolini). watproof
za izsuševanje vlažnega zidovja in izo-
liranje proti vlagi, zidno in strešno ope-
ko, apno, cement in druge stavb. potreb-
ščine dobavlj. Ljubljanska ko-
mercijska družba, Ljubljana,
Bleiweisova cesta 18. 5490

Jugoslovanska banka d. d.

Deln. glavn. K 200,000.000—

Centrala v Osijeku.

Rezerve K 50,000.000

Menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Kupuje in prodaja devize in valute najkulantnejše. — Obrestuje vloge na hranilno knjižico in na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

Polnogumijasti obroči
za tovarne avtomobile

Pnevmatika

za kolesa in avtomobile

Kolesa Avtomobili

najceneje

J. Gorec, Ljubljana,
Gospodarska cesta številka 14.

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnica: Selenburgova ulica 4.

PODRUŽNICE: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE
Gospodarska ul. 38. Glavni trg št. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetilnika ovratnike, za-

pestnice in srajce.

Zaloga pohištva KAROL PREIS, a. v. MARIBOR-U,
se je preselila

v Gosposko ulico 20, Pirchanova hiša.

Velika zaloga, lesenega, železnega in tapetniškega pohištva.

Ceniki na razpolago!

Na debelo!

Eksport!

Na drobno!

Obiskovalci dunajskega velesemnja!

Vezena žametne copate

blago na metre vezeno velika zaloga. Na zahtevo vzorci.
Tovarna vezenin Julius Trost, Wien VII., Kaiserstrasse 32.

Ne pozabite obiskati našo podružnico, katera je
prejela veliko množino vseh vrst

SINGER

šivalnih strojev, SINGER igel in strojni delov, SINGER olja, sukanca in svilu.
Lastna mehanična delavnica povečana! Prodaja na primerne obroke!

Singer šivalni stroji Bourne & Co, New York.

Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ul. 3, Novo me-
mesto, Maribor, Zagreb, Karlovec, Osijek, Brod na Savi, Varaž-
din, Novi Sad. — Zastopstva v vseh večjih okrajih in mestih.

BANČNEGA RAVNATELJA

išče

SLOVENSKA BANKA

Ponudbe na Predsedništvo Slovenske banke, Ljubljana.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gu-
mijevci predmeti vseh vrst na
drobno in debelo. — Glavno
zastopstvo polnih gumijevih
obročev za tovarne avtomobile
tovarne Walter Marthy. Hid-
raulične stiskalnice za mon-
tiranje gumijevih obročev v
centrali, Rimska cesta št. 2.
Prevozno podjetje za prevoz
blaga celih avtomobilov na vse
kraje, za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

Centrala:

Ljubljana, Rimska c. 2.

Podružnice:

LJUBLJANA, MARIBOR, BEOGRAD,

Dunajska c. 23. Jarčičeva ul. 9. Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica št. 3.

Motorji na surovo olje 5-100 HP, Bencinovi motorji 6-30 HP, Generatorji
na vrtilni tok 60-100 KVA. Motorji na vrtilni tok vsake tvorilnosti, Trans-
formatorji na vrtilni tok. Takoj dobavno. S tvorniškim jamstvom.
Persicaner & Co., Ges. m. b. H. Wien I, Lieben-
berggasse 7.

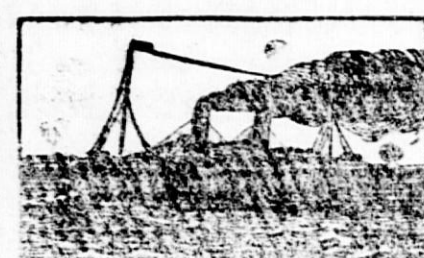
I. Sandrin,

Ljubljana

Velika zaloga usnja, kož, podplatov, gonil-
vsakovrstnega usnja, nih jermenov in boksa

na debelo.

Mestni trg 6

COSULICH - LINE

prol (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika
prevaža potnike v New York redno 3 krat v juž-
no Ameriko po 1 krat mesečno.

Odplov brzoparnika President Wilson
18. septembra, odplov poštne parnika „Argen-
tina“ 30. avgusta, odplov poštne parnika
„Belvedere“ 22. oktobra.

Pojasnila daje in voz SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v
ne liste prodaje Ljubljani, Kolodvorska ulica 26

Iščeta se

2 spretna, v bančni stroki

dobro izvežbana uradnika

za likvidacijo in knjigovodstvo. — Reflektira se le na prvovrstne
sile. — Ponudbe z označbo plače na SLOVENSKO BANKO,
Ljubljana.

Vlastelinstvo Vojvode Eszterhazyja u Dolnoj Lendavi
treba za odma

dva gospodarska činovnika (agronoma)

i jednog

glavnog knjigovodju.

Plata sa pravom na mirovinu po dogovoru prama služ-
benoj pragmatiki. Natjecatelji moraju biti podanici kraljevine
S.H.S. Prvenstvo imadu Srbi, Hrvati i Slovenci. Osim državnog
po mogućnosti vladanje mađarskog ili njemačkog jezika.

Ponude sa svjedočbama slati na adresu Dr. Vilim Nemethy,
pravni zastupnik Vojvode Eszterhazyja, Dolnja Lendava (Prekmurje).

Graški semenj 1921

(GRAZER MESSE 1921.)

24. septembra — 2. oktobra.

*

Vzorčni semenj za industrijo, trgovino
in obrt. — Posebne razstave štajer-
skega poljedelstva in gozdarstva.
Moda časa. Štajerska umetnost.
Razstava „Das steirische Buch“.
Glasbeni in gledališki slav-
nostni teden. Slavnosti
domaćih noš.

*

Poslovalnica
GRAZ
Burggasse
13.

*

Modni salon

Stuchly - Maške

Ljubljana

Zidovska ulica št. 3.

Dvorski trg št. 1.

Priporoča

največjo izbero
spomladanskih
klobukov čepic
in slamičkov.

Popravila se
točno izvršujejo.
Žalni klobuki v
zalogi.

Brüder Fischer

Wien, III., Fasangasse 38.

Brzjaviti: Lokomobilfischer Wien Telefon št. 5095, 9288.

dobavljajo

lokomobile

sedaj točno in kratkodobno dobavne:

Wolf:

600, 400, 300, 150, 130, 100, 80, 70, 60, 50, 40, 30, 25, 20, 15, 10 HP

Lanz:

300, 200, 70, 50, 45, 35, 30, 25, 20, 15 HP

Hofherr - Schrantz:

25, 20, 15 HP,

in različne druge prve znamke.

Lokomobilni kotli

120, 60, 23, 7 qm.

Pod jamstvom za obratno spretnost. Lastna moderna poprav-
ljalnica. Agregati uradno preizkušeni. 4382

Vprašanja na Stebi & Tujec, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Telefon št. 508.

Štev. pošt. čekov. urada SMS 12051.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani Kongresni trg št. 4,

daje kredite v obrtni sorbi po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje
obrnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantnejše.

Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga.